

ZMAGE, KI SO POSLEDICA SMOTRENEGA DELA

VELIK USPEH SOCIALISTOV V BRIDGEPORTU IN READINGU

Obe občini popolnoma pod socialistično
upravo. — Drugi uspehi v okraju Berks

**Župan Jasper McLevy dobil več glasov kot vsi
drugi kandidati nasprotnih strank skupaj**

SOCIALISTI v Bridgeportu, Conn., in v Readingu, Pa., so znova dokazali, koliko se lahko doseže s smotrnim delom. V obeh mestoma so dne 5. novembra zmagali socialistični kandidati. V Bridgeportu, ki ima 160.000 prebivalcev, je bil za župana ponovno izvoljen sodrug Jasper McLevy in vseh 16 socialističnih kandidatov v mestni svet. Ne samo, da so dobili socialistični kandidati večino, ampak absolutno večino, kajti prejeli so več glasov kot republikanci, demokrati in komunisti skupaj, ali 56 odstotkov vseh oddanih glasov. Ko so bili glasovi preštet — števci so to delo izvršili ko je bilo že pozno zvečer — in naznanili rezultat, so socialisti v Bridgeportu organizirali veliko politično manifestacijo v proslovitev zmage, katere se je udeležilo nad 50.000 ljudi. Trajala je preko polnoči.

Kapitalistično časopisje in obe stari stranki sta storile vse v svoji moči, da porazijo socialiste, toda kljub vsemu so zmagali s tolikšno večino, kakršne se niti sami niso nadejali.

Reading v Pennsylvaniji je druga socialistična trdnjava. To industrialno mesto ima 125.000 prebivalcev. Vsi socialistični kandidati so bili izvoljeni. Sodrug J. Henry Stump je župan. L. 1927 so socialisti v Readingu prvi zmagali. Štiri leta pozneje so se proti njim združili demokrati in republikanci ter le s skupnim napotom porazili socialiste z malo večino. Sodrug v Readingu se niso udali deficitizmu ampak sklenili nadaljevati z organizatoričnim in prosvetnim delom v tolikem obsegu, da bo zmaga v bodočem volilnem boju gotova stvar. Niso se trudili zamanj. Poleg župana so socialisti v Readingu izvolili vse

svoje kandidate v mestni koncil, mestnega blagajnika, kontrolerja in vse svoje kandidate v šolski odbor. Poslanec Darlington Hoopes, ki je bil socialistični kandidat za sodnika, je dobil v okraju Berks 29.483 glasov. Sedanji sodnik Paul N. Schaefer je kandidiral na demokratskem in republikanskem tiketu. Z združenimi glasovi obeh starih strank je bil ponovno izvoljen z malo večino glasov. Dva socialisti v Berks County sta bila izvoljena v upravni odbor okrajne jetnišnice in sodrug Amos Leisher za okrajnega komisarja. Socialisti v Readingu niso bili politično še nobenkrat jačji, kakor so zdaj. Po svoji veliki zmagi so manifestirali po reaktivskih ulicah od treh zjutraj. Svojem staremu voditelju James H. Maurerju so priredili veliko ocajico — kajti njegovemu spretnemu vodstvu gre zaslug, da so bili sodrug v Readingu v stanju zgraditi organizacijo, ki je zmožna ne samo agitirati, ampak tudi zmagovati v volilnih bojih.

Socialisti so si osvojili vse urade tudi v občini Laureldale. (Nadaljevanje na 3. strani.)

Sodelovanje cerkve v Italiji s fašizmom

Marsikdo v Heleni je
ob svojo hišo, ki mu
jo je porušil potres

Poleg potresa je pritisnila na prebivalstvo Heleni v Montani že konec oktobra še huda zima. Ljudje

spe v isotorih in v lesenih barakah. Velike hiše je tol ko porušeni, da jih je nemogoče popraviti.

Mnogo delavskih družin je ob domove, ki so si jih s trdom zgradili.

Volitve v Franciji
Socialisti in komunisti v Franciji so nominirali kandidate v senat (vrhno zbornico) skupno s sodelovanjem drugih levčarskih skupin. V Parizu so dobili osem mandatov, reakcija pa samo enega. S pomočjo socialistov so prišli tokrat v senat prvi tudi komunisti. Izvoljen je bil njihov vodja Marcel Cachin.

Ako hočete imeti na svetovno situacijo pravičen upogled, čitajte Proletarca.

Zabit nasilnež podtaknjen radikalcem

Dolgoletni sloves milvauskega mesta so pričeli nedavno iznenada "bombni napadi". Rusili so poslopja, povzročali teror med prebivalstvom, nekaj ljudi ranili, tudi par življenj je bilo izgubljenih. "To so sadovi socialistične vzgoje", sta vpila milvauska kapitalistična dnevnika, vsi Hearstovi listi, Chicago Tribune in stotine drugih časopisov. Nihče pa ni vedel, kdo uganja to blazno početje. Odkritje je prišlo slučajno. Dne 3. nov. se je dogodila eksplozija v garaži Rutkovskega, ki jo je razneslo par blokov naokrog. V tej razstrelbi je izgubil življenje Hugh Rutkowski, star 20 let, in njegov tovariš Paul Chovanec. Policija meni, da sta v ravnanju z dinamitom, ki sta ga pripravljala v bombe, ravnila nepravilno. Kose njunih trupel so pobirali štiri bloke naokrog. Koleno enega je obviselo na bližnjem zvoniku. Eksplozija je vnela življenje tudi 9-letni Patriciji Mylnarek, njeno mater pa je pobilo. Oba omenjena fanta sta sinova vernih družin in oba sta bila člana cerkve. Javen katoliški pogreb jima je bil sicer odklonjen, kljub temu sta bila pokopana ob cerkvenem blagoslovu — kajti milvauski Poljaki so verni ko malokje. Fanta sta napravila okrog \$100.000 ikode. Ali so kapitalistični listi priznali, da so delali Hoanovi administraciji, socialistični stranki in komunistom krivico? Kaj že!

Dviganje življenskega standarda v USSR

Večanje pridelkov vseh vrst odpravilo vzrok za
omejitvene odredbe v distribuciji živil

III.
Rusija je bila že pod carizmom v produkciji olja ena najvažnejših dežel na svetu. Bogate oljne vrelce z moderno produkcijo posedujejo Zed. države, Anglija in svojih kolonijah, imajo jih Mehika, Rumunija, Južna Amerika itd., toda kontrolirata jih večinoma dva svetovna oljna trusta, Standard Oil in Royal Dutch.

Sovjetska vlada je svoja bogata oljna polja opremila z modernimi napravami, da je treba za spravlanje olja na površje in odvažanje prav malo delavcev. Obrat izvršujejo stroji, ki so drug z drugimi v mehanični zvezi. V prešlih nekaj letih je odprla 1.292 novih oljnih vrelcev in 23 novih velikih oljnih rafinerij. Položila je cevi, po katerih se steka olje v bližnja industrialna mesta in v pristanišča. Od tu gre v ladje, ki ga odvažajo v tuje dežele. Ena izmed najboljših odjemalk ruskega olja je Italija. Ker se je sovjetska Unija izrekla za sankcije proti Italiji, bo morala italijanski trg opustiti.

Kadar "si sovjetska Unija zgradi dovolj cest" in jih prepreže z avti, bo rabila za domačo uporabo več olja, kakor danes. Njen oljni vir je tolikšen, da v tem oziru ne bo odvisna od tujega uvoza.

Tudi v poljedelstvu so doseženi veliki uspehi. Ko bo došla modernizirano, in z izboljšanjem transportnih sredstev, bo Italija dobila olje iz Rusije. (Nadaljevanje na 4. strani.)

KARDINAL IN NADŠKOF ODOBRILA MUSSOLINIJEVO VOJNO V AFRIKI

Slepilne fraze o "civilizacijski" misiji ne skrijejo pravega namena italijanske invazije

MNOGA katoliška glasila, vključivši slovenska, so v zadregi, ker jim je težko zagovarjati tesno sodelovanje svete stolice z Mussolinijem, ki je postalo v italijanski invaziji Etiopije še posebno očitno.

Jasno je kakor na dlani, da je katoliška cerkev v Italiji Mussolinijeva "državna" cerkev. Papeževa diplomacija je postala oddelek Mussolinijeve diplomacije.

Kardinal Schuster je v milanski katedrali dne 28. oktobra maševal za padle fašiste in ob tej priliki poveljeval fašizem in Mussolinijevo klanje v Afriki. "Mi želimo mir in protekcijo italijanski armadi, katera odpira v Etiopiji vrata katoliški veri in rimljanski civilizaciji," je dejal kardinal v svoji pridigi.

Podpiranje fašističnega klanja v Afriki ni omejeno samo na cerkev v Italiji. Italijanski katoliški duhovniki v Zed. državah prav tako opravičujejo Mussolinijev imperialistični nagon in molijo za zmago italijanskega orožja.

V južnoameriških republikah ima Italija med stotisočih italijanskih priseljencev več propagandistični aparat, ki izborno deluje. V strahu pred tem aparatom se vlade ne upajo uveljaviti sankcij. Tudi cerkev ima pod svojim vplivom in v svoji službi. Dne 8. novembra je poslala ameriška časniška agencija Associated Press sledeče poročilo:

"Porto Alegre, Brazilija, dne 8. nov. — Nadškof Joan Becker, eden najvplivnejših svecenikov v Braziliji, je danes klical božje posredovanje v prid fašističnega Rima, v prid Rima papežev — večnega Rima! Nadškof Becker je v Braziliji vodja konservativnega gibanja, katero se bori proti sovjetskemu vplivu."

Ali uče taki kardinali in nadškofi res Kristove nauke? Oba sta brez ovinkov priznala, da sta agenta Mussolinijeve politike, agenta fašizma, in da jima je cerkev le sredstvo v izvrševanju namena.

Kaj pa sveti oče? Njega smo že tudi citirali in je na mestu, da ga v tem članku znova. Dne 7. septembra je dejal:

"Mi želimo, da se vsem aspiracijam tega dobrega ljudstva (Italije) v Etiopiji zadovolji, da se jih prizna in jamči v miru, toda pravično..."

Tako je na svoj način odobril Mussolinijevo vojno v Afriki, v kateri italijanski katoliški fašistični junaki pobijajo iz aeroplanov tudi žene in otroke.

Revija Civiltà Cattolica, glasilo jezuitskega reda, pripo-roča v svoji novembrski številki ligi narodov, da naj opusti sankcije in namesto njih prizna Italiji mandat nad Etiopijo.

Katoliški sveceniki hvalijo Mussolinijevo "civilizacijsko" kampanjo v Afriki. ker je to njihova naloga, narekovana iz Rima.

Primorski Jugoslovani vedo iz izkušenj, kakšna je civilizacija, ki jo širi il duce in njegova dekla cerkev. Zupniki, kanoniki in kaplani v okupiranem ozemlju so agenti fašizma in njihova naloga je uposliti vse svoje zmožnosti za poitalijančenje Jugoslovancev pod Italijo.

Prav tako orodje Mussolinijeve politike, kakor je cerkev v Italiji, je katoliški fašistični režim v Avstriji. Vlada na Dunaju je ukazala urednikom časopisja pisati o Mussolinijevi roparski vojni simpatično in ob enem morajo pisati kritično proti deželam, katere so v društvu narodov glasovale za sankcije.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

REPUBLIKANCI IN DEMOKRATI NA DELU ZA KAMPANJSKE FONDE

Iz uradov republikanske napravila v prejšnji predsedstranke poročajo, da je bila situacija za njihove kampanjske fondre pred dobrim letom brezupna, kajti le malokdo je bil pri volji prispevati vanje. Zdaj pa je sredstev v izobilju in če bo prihodnja republikanska konvencija nominirala "pravega" kandidata (takega namreč, da bo povsem vseh velebusinessu), ne bo kampanjski odbor za gmojna sredstva nič v zadregi.

Demokratska stranka ima baje manj sreče. Niti ni še poravnala vsega dolga, ki ga je napravila v prejšnji predsedstranke poročajo, da je bila situacija za njihove kampanjske fondre pred dobrim letom brezupna, kajti le malokdo je bil pri volji prispevati vanje. Zdaj pa je sredstev v izobilju in če bo prihodnja republikanska konvencija nominirala "pravega" kandidata (takega namreč, da bo povsem vseh velebusinessu), ne bo kampanjski odbor za gmojna sredstva nič v zadregi.

Demokratska stranka ima baje manj sreče. Niti ni še poravnala vsega dolga, ki ga je napravila v prejšnji predsedstranke poročajo, da je bila situacija za njihove kampanjske fondre pred dobrim letom brezupna, kajti le malokdo je bil pri volji prispevati vanje. Zdaj pa je sredstev v izobilju in če bo prihodnja republikanska konvencija nominirala "pravega" kandidata (takega namreč, da bo povsem vseh velebusinessu), ne bo kampanjski odbor za gmojna sredstva nič v zadregi.

Demokratska stranka ima baje manj sreče. Niti ni še poravnala vsega dolga, ki ga je napravila v prejšnji predsedstranke poročajo, da je bila situacija za njihove kampanjske fondre pred dobrim letom brezupna, kajti le malokdo je bil pri volji prispevati vanje. Zdaj pa je sredstev v izobilju in če bo prihodnja republikanska konvencija nominirala "pravega" kandidata (takega namreč, da bo povsem vseh velebusinessu), ne bo kampanjski odbor za gmojna sredstva nič v zadregi.

Demokratska stranka ima baje manj sreče. Niti ni še poravnala vsega dolga, ki ga je napravila v prejšnji predsedstranke poročajo, da je bila situacija za njihove kampanjske fondre pred dobrim letom brezupna, kajti le malokdo je bil pri volji prispevati vanje. Zdaj pa je sredstev v izobilju in če bo prihodnja republikanska konvencija nominirala "pravega" kandidata (takega namreč, da bo povsem vseh velebusinessu), ne bo kampanjski odbor za gmojna sredstva nič v zadregi.

Demokratska stranka ima baje manj sreče. Niti ni še poravnala vsega dolga, ki ga je napravila v prejšnji predsedstranke poročajo, da je bila situacija za njihove kampanjske fondre pred dobrim letom brezupna, kajti le malokdo je bil pri volji prispevati vanje. Zdaj pa je sredstev v izobilju in če bo prihodnja republikanska konvencija nominirala "pravega" kandidata (takega namreč, da bo povsem vseh velebusinessu), ne bo kampanjski odbor za gmojna sredstva nič v zadregi.

Demokratska stranka ima baje manj sreče. Niti ni še poravnala vsega dolga, ki ga je napravila v prejšnji predsedstranke poročajo, da je bila situacija za njihove kampanjske fondre pred dobrim letom brezupna, kajti le malokdo je bil pri volji prispevati vanje. Zdaj pa je sredstev v izobilju in če bo prihodnja republikanska konvencija nominirala "pravega" kandidata (takega namreč, da bo povsem vseh velebusinessu), ne bo kampanjski odbor za gmojna sredstva nič v zadregi.

Demokratska stranka ima baje manj sreče. Niti ni še poravnala vsega dolga, ki ga je napravila v prejšnji predsedstranke poročajo, da je bila situacija za njihove kampanjske fondre pred dobrim letom brezupna, kajti le malokdo je bil pri volji prispevati vanje. Zdaj pa je sredstev v izobilju in če bo prihodnja republikanska konvencija nominirala "pravega" kandidata (takega namreč, da bo povsem vseh velebusinessu), ne bo kampanjski odbor za gmojna sredstva nič v zadregi.

Klerikalna propaganda v Mehiki neti revolto

V Mehiki je bila katoliška cerkev od padca Diazove diktature najvplivnejši faktor v državi. Velik del mehiške zemlje in v drugih bogastev je postal njena posest. Podpirala je vladajoči fevdalni razred in mu pomagala v izkoriščanju peonov in v klanju upornikov.

Novi režim je cerkvi odvzel po krivem pridobljena bogastva in jih vrnil ljudstvu. Poslanci so sprejeli zakone za omejevanje cerkvenega vpliva v politiki, a ko se to ni zaleglo, so se hoteli drastičnejših odredb. Eden izmed teh je odvzem cerkvene kontrole nad šolstvom.

Ker je bilo število duhovnikov preveliko, je zbornica sprejela zakon, ki je njihovo število omejil. Tako je bilo ljudstvu zmanjšano tudi breme preživljanja armade duhovnikov. Mladine se ne sme zadrževati pod masko veronauka ali jo ščuvati proti ljudovladi. Prižnec in spovednice se ne sme izrabljati v politične namene.

Klerikalizem v Mehiki, navajen oblasti, moči in bogastev, se je nekaj časa potuhnil in potem pa pričel s kampanjo v Mehiki in inozemstvu, posebno še s pomočjo svojih organizacij v Zed. državah, katere so pošiljale vladi v Washington proteste in jo pozivale, da naj posreduje v prid preganjanje cerkve v Mehiki.

Duhovniki, ki so postali po

novem zakonu odveč, so se preoblekli v posvetne ljudi. Toda tajno so šli med vraževerno maso in jo hujskali, kar je povzročilo, da je v strahu za zveličanje svojih duš pobila precej županov, vladnih uradnikov in posvetnih učiteljev.

Prošlo poletje so se dogodile tudi oborožene revolte, ki se še pojavljajo. Uvažanje orožja iz Zed. držav mehiškim rebelnim tolpam je ameriška vlada že pred leti prepovedala. Toda v

tem slučaju ga jim utihotaplja tajno. Mehikiški vladni krogi smatrajo, da prihaja orožje v Mehiko s pomočjo katoliških organizacij v Zed. državah.

Mehikiški notranji tajnik Silvano Barba Gonzales je izjavil, da se katoliški cerkvi v Mehiki vzlic njenim intrigam in hujskanju nikoli več ne posreči dobiti politično moč in bogastva, kakor je imela to dvoje pred revolucijo.

Sedemnajst let po vojni "za odpravo vojne"

V ponedeljek 11. novembra je minilo 17 let, od kar je bilo v železniškem jedilnem vagonu maršala Focha podpisano premirje z Nemčijo. Največje klanje v zgodovini sveta je bilo končano. V zavezniških deželah je obletnica premirja praznik zmage, toda praznujejo ga vsako leto hladneje. V Nemčiji je obletnica premirja dan sramote in ponižanja in ob enem dan navduševanja za maščevanje.

Italija je sklenila premirje z Avstro-Ogrsko nekaj dni prej, kajti stara črnozolta monarhija je od znotraj razpadla in Italiji je bilo demoralizirano armado sesute države lahko "premagati".

Sedemnajsto obletnico premirja z Avstro-Ogrsko so letos

v Italiji na povelje vlade posebnost svedčano praznovali. Mussolini je poveljeval "veliko zmago" Italije nad armadami dualne monarhije, ki je odločila vojno v prid zavezniškov. V vseh cerkvah v Italiji so se vršile slovesne maše za dušnice za padle vojake, na ulicah, v dvoranah, v stadionih in na trgih pa so bile prirejene patriotične manifestacije. "L. 1918 je naše orožje odločilo izid svetovne vojne z zmago za Italijo in v prid zavezniškov. Danes smo na poti v novo veliko zmago," je dejal Mussolini. Mislil je na vojno v Afriki.

Ko je bilo premirje podpisano, je dajalo ljudstvo v zavezniških deželah duška svojemu

veselju z rajanjem po ulicah, ki je trajalo ves dan. V premaganih deželah je prevladovala poparjenost, ki so jo tilili le prevrati.

Wilsonovih 14 točk je bilo po premirju glavno, kar je zanimalo povprečnega človeka. Ustanovljeno bo društvo narodov, vse armade bodo razpuščene, vojna bo za zmerom odpravljena. Narodi bodo sami odločevali o svoji usodi in vsaki deželi na svetu bo zajamčena varnost. Društvo narodov jih bo varovalo pred napadi.

Društvo narodov je bilo res ustanovljeno. Pogajanja za razorožitev so se resnično vršila. Ampak mir, sklenjen v Versaillesu, ni bil mir — ampak poniževalna pogodba, ki

so jo vsilili državni zmagoviti dežel premagani Nemčiji. Tak mir ni mogel biti drugega kakor v bistvu le nadaljevanje premirja, da si dežele oddahnejo in nato planejo v nov vojni metež. Armade niso razpuščene, pač pa so danes večje in boljše pripravljene ko kdaj prej v mirni dobi. Vojna ni bila odpravljena, pač pa se dogajajo skozi vsa leta po premirju novi vojni spopadi. Princip samoodločevanja je ostal le na papirju, kajti o usodi narodov in dežel odločujejo velike imperialistične sile.

V kapitalistični družbi ne more biti drugače. Mir in blagostanje bo svetu zajamčeno šele kadar zavlada na njemu društvo socialističnih narodov.

JUBILEJNO SLAVJE

"NAPREJA"

V NEDELJO 17. NOVEMBRA 1935

Glejte 4. in 5. stran.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za pričetek v številki tedenskega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 WEST 26TH STREET CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Reading, Bridgeport, Milwaukee

V Readingu je pred več kot tremi desetletji začel James H. Maurer s smoteno socialistično agitacijo in vzgojo. Delavci ni opajal s frazami in ni jim razgrinjal utopičnih načrtov. Usposabljal jih je za boj in za izboljšanje njihovega položaja v Readingu. Tako je bila zgrajena socialistična organizacija, katere ni moglo ničesar omajati.

Zasluga te socialistične vzgoje in organizacije je, da sta bila v readingskem okraju izvoljena dva resnično delavska zastopnika v pennsylvansko zakonodajno, in da je mesto Reading prišlo pod socialistično pravico.

S prav takim pionirskim delom je prišel v Milwaukee Victor L. Berger. Pod njegovim vodstvom je bilo v Milwaukee zgrajeno socialistično gibanje, ki ga ni mogla zrušiti ne medvojna histeričnost in ne vladna šikaniranja.

Tudi Bridgeport ima socialistično organizacijo, ki se ne peča s sanjaštvom in z načrti, kako vladati svet, pač pa s podobnim delom v svojem mestu.

V New Yorku je bila pod vodstvom pokojnega Morrisa Hillquita zgrajena socialistična organizacija, ki je bila največja, najjačja in najvplivnejša v ameriškem socialističnem gibanju. Imela je zastopnike v mestnem svetu in v legislaturi. V času vojne histerije so jih izključili. Vladne persekucije so uničile socialistični dnevnik in mnogo drugih socialističnih publikacij, toda kar ni mogla doseči vlada, so dosegli sanjavi "radikalci" s svojimi demagogijami in razkolniškim pokretom, in pa agenti provokatorji. Tako je socialistična stranka po vojni ostala le še senca svoje prejšnje veličine.

Tudi sedanji frakcijski boj v New Yorku dokazuje, kako se ne sme delati, kdor hoče res uspešno delati v korist socializma.

Učinki vojne propagande

V histerični propagandi italijanskih nadpatriotov proti Angliji so se trgovci v Rimu in drugje v Italiji hipoma znašli v nevarnosti, kakor človek, ki ga na prostranem polju, kjer je le tu in tam kako drevo, zaloti ploha. Kar naenkrat je bila pred njihovimi trgovinami in hoteli množica, ki je zahtevala, da se z reklamnih napisov odstrani vse, kar je angleškega.

Hoteli z imenom "d'Angleterre" so se v Italiji prekrstili preko noči v "d' Italia". In modne trgovine, ki so oglašale obleke "po kroju waleskega princa" (angleškega prestolonaslednika), so njegovo ime nadomestile s piedmontskim princem (italijanski prestolonaslednik). V demonstracijah proti Angliji se je najbolj "odlikovala" mladina — fantički študenti, ki se niso iz knjig o prošli svetovni vojni ničesar pametnega naučili.

Mednarodni delavski biro

V mednarodnem delavskem biroju, z glavnim stanom v Zenevi (Švica) je zastopanih 62 držav v vseh kontinentih. Zastopniki, ki jih imenujejo vlade, imajo skupno 50 odstotkov glasov, ostalih 50 odstotkov pa zastopniki delavstva in delodajalcev.

Ta tribunal je storil od svojega postanka za delavske koristi zelo veliko kljub vsakovrstnim oviram. Prizadeva si izenačiti življenjski standard, da se na ta način odpravi razlike, ki povzročajo, da dežele z najbolj izkoriščenimi delavci lahko prodajajo izdelke polovice ceneje, kakor pa one, kjer prejemajo razmeroma dostojne plače. Biro se dalje trudi za sorazmerno znižanje delovnih ur v vseh deželah, za socialno zaščito, za odpravo dela otrok v industrijah, za pokojnine itd.

Mednarodnemu delavskemu biroju pripadajo tudi Zed. države, čeprav niso vključene v društvo narodov, A. F. of L., sovjetska Unija in delavske skupine ter vlade vseh dežel, ki so v ligi.

Obstaja 15 let. V tem času je biro formuliral 44 mednarodnih delavskih dogovorov ali pogojev. Komunisti so to ustanovo prva leta silovito napadali, končno pa se ji je pridružila tudi sovjetska Unija. Spoznala je, da je dobro stvar boljše izkoristiti, kakor pa ji delati ovire.

Prepričanje časopisov naprodaj

V Coloradu je dobila federalna trgovska komisija koncem oktobra zapriseženo poročilo, v katerem je ugotovljeno, da je zelo vplivni, razširjeni dnevnik Denver Post svoječasno ostro pisal proti grabežstvu power trusta (kombinaciji kompanij, ki kontrolirajo ali posedujejo elektrarne, plinarne in poleg njih rudnike, oljne vrelce in izvore naravnega plina v Texasu), ko pa so magnati dali izdajatelju omenjenega dnevnika v razpolaganje vsoto \$350.000, se je njegovo stališče mahoma spremenilo. Ker je gospodar dnevnika Denver Post umrl, so namesto njega zanikali resničnost omenjene trditve odvnetiki dedičev. Ampak resnica s tem ni utajena, ne izbrisana.

Ponesrečena taktika

Komunistične stranke so do svojega prošlega kongresa propagirale nauk revolucije v demokraciji in deželah in molče v avtokracijah. V prvih so škodile demokraciji, v drugih so s tako dvojno vlogo koristile avtokraciji, čeprav to ni bil njihov namen.

SOCIALISTIČNE STRANKE V EVROPI IN KOMUNISTIČNI POZIV V ENOTNO FRONTO

Nameni komunistov isti, le taktiko so predrugačili. — Konferenca med zastopniki socialistične in komunistične internacionale v Parizu

Eksekutiva delavske socialistične internacionale je na svoji seji dne 11. in 12. oktobra, ki se je vršila v Bruslju, med drugim razpravljala o pozivu kominterne v "enotno fronto" za boj proti fašizmu in vojni. Na isti seji so bili tudi odborniki mednarodne zveze strokovnih unij. Zastopniki obeh teh dveh internacional so komunistični predlog odklonili, iz razloga, ker so se izrekle proti njemu angleška delavska stranka, socialistične stranke na Švedskem, Nizozemskem, Danskem, Čehoslovaškem in nekaj drugih. Omenjene stranke so najjačje izmed vseh delavskih strank po svetu, z izjemo komunistične v Rusiji. Delavstvo v teh državah je organizirano v unijah skoro stodstotno. Te organizacije pripadajo močnim mednarodnim zvezim strokovnih unij. V vseh omenjenih deželah so socialistične stranke in unije glavna in takorekoč edina sila v boju proti fašizmu, dočim so komunistične stranke v njih s svojo propagando in taktiko napeljevale vodo na mlin fašistične reakcije, četudi to ni bil njihov namen.

Na isti seji so zastopniki delavske socialistične in strokovne internacionale pooblastili eksekutivne uradnike, da amejou svobodno konferirajo z zastopniki komunistične internacionale v svrhu izmenjavanja misli in za informiranje drug drugega o taktičnih vprašanjih. Prvo direktno posvetovanje z zastopniki komunistične internacionale se je vršilo po omenjeni seji eksekutivne socialistične internacionale v Parizu dne 26. in 27. oktobra. Socialistično internacionalo sta zastopala njen predsednik de Brouckere in tajnik Fric Adler, komunistično pa Marcel Cachin in Thorez.

V svoji izjavi, ki jo je dala skupna socialistična eksekutiva na seji v Bruslju, pravi med drugim, da imajo socialistične stranke v posameznih deželah pravico stopiti v zvezo s komunisti. Dotična resolucija, ki jim to dovoljuje, je bila sprejeta dne 17. novembra 1934 in je še v veljavi. Direktno zvezo s komunisti je dosedaj sklenila edina socialistična stranka v Franciji. Za sporazum s komunistično internacionalo so revolucionarni socialisti v Avstriji (tako se imenuje zdaj njihova podzemna organizacija), ruski menjševiki, ki žive v pregnanstvu, Bund na Poljskem, italijanski socialisti v pregnanstvu in pa manjšinske socialistične skupine v Belgiji, Švici itd.

Proletarec je takoj po zadnjem kongresu kominterne konstatiral, da kljub preokretu komunistične taktike ne pride mahoma do sporazuma, kajti kako naj socialistične stranke pozabijo preko noči boj, ki so ga vodili proti njim komunisti z vsemi mogočimi sredstvi, da jih uničijo? Kako naj preko noči pozabijo, kako z gnjevom je odklanjala sporazum s socialisti za obrambo demokracije v Nemčiji in za skupen boj proti Hitlerju nemška komunistična stranka in kominterne! Kako naj pozabijo, da so Hitlerjevi in komunistični poslanci glasovali v državnem zboru in v pruskem deželnem zboru čestokrat skupaj proti socializmu in demokraciji, da jo diskreditirajo in onemogočijo!

Kar se tiče socialističnih strank v škandinavskih deželah, v Angliji, Švici, na Češkem, v Belgiji in nekaterih drugih deželah, pravilo, da ne bi s sporazumom ničesar pridobile, ker so komunistične stranke v teh državah majhne in jih tvorijo večinoma "krenki", ki so nesposobni za praktično delo.

O novi taktiki kominterne je v evropskem časopisju še vedno veliko razpravljano. Mnogi trdijo, da je preobrat le ma never s istimi cilji, kakor jih je imela kominterne pod Zinovjevom. To je tudi vzrok, čemu velike socialistične stranke no-

čejo tebi nič meni nič seči v ponujeno roko.

"Delavska Politika" z dne 23. oktobra je o tem vprašanju pod naslovom "Nova taktika kominterne" objavila sledeči članek:

"Na razna vprašanja naših prijateljev, kakšne smernice je dal prav za prav zadnji kongres komunistične internacionale in če je res, da so zdaj komunisti za enotno delavsko stranko, podajemo pojasnilo na podlagi razpoložljivega gradiva, brez vsakega pretiravanja, popolnoma stvarno in resnično.

Program in osnovne teze kominterne so ostale popolnoma neopremenjene. Spremenili so samo gledanje na sedanji svetovni politični položaj in dali pristajem navodila za drugo taktiko.

V čem je ta razlika? Na 12. plenumu eksekutivne kominterne na predvečer Hitlerjevega prihoda na državno krmilo Nemčije je izjavil Stalin, da je socialna demokracija zaveznica fašizma in da je treba vso napadalno moč komunistov naperiti proti socialdemokratu, ki so jim dali ime "social-fašisti".

V dobi med 12. plenumom eksekutivne in letošnjim 7. kongresom kominterne se je pa zgodilo marsikaj, kar je dalo misliti kominterni. Zato so zdaj zavrgli teorijo o "social-fašizmu" in izjavili, da je socialna demokracija močna nasprotnica fašizma in vojne in da je treba zato napram njej sprejeti sovražno taktiko in ubrati bolj prijateljski ton. Drugi zaključek, ki je v zvezi s tem, je sklep, da komunisti ne smejo zametavati politične demokracije, temveč morajo nasprotno braniti meščansko demokracijo proti fašizmu.

Toda zavezništvo s socialno demokracijo ni misljeno iskreno. Kominterne ne računa s socialno demokracijo kot z enakopravnim pogodbenikom ali zaveznikom, temveč hoče dobiti nad njo nekaj "mandat", da uporablja to izraz, ki je postal udomačen, odkar se govori o "mandatu" ali protektoratu nad Abenijo. Maršruta je popolnoma jasna: naprav socialni demokraciji naj se govori bolj v dostojnem tonu, da pridejo komunisti z njeno pomočjo iz najhujše stiske, v katero so zašli, da se tudi po možnosti vrinejo v njene vrste, potem bi se pa spet z vso silo vrgli na njo. Komunisti so torej za začasno skupno akcijo, s katero upajo pridobiti več simpatij med delavci kakor s prejšnjo odkrito — sovražno gonjo proti "socialpatriotu", "socialfašistom" in kakor se že glase vse te psovke.

Do skupne akcije proti fašizmu je prišlo samo v Franciji.

PO PRVEM ČETRTSTOLETJU PEVSKEGA ZBORA "NAPREJ"

Malo je bilo v tej deželi slovenskih pevskih zborov, ki so si dali že v imenu delavsko dušo in si naložili za cilj gojitev delavske kulture. Tudi danes jih je malo.

Skupina Milwaukeečanov, ki je pred 25. leti ustanovila pevski zbor, je imela svoje misli usmerjene naprej, ne v prošlost. Svoj zbor je krstila z imenom "Naprej".

V duhu tega imena je zbor deloval. Na polju slovenske kulture v Milwaukeeju in delavske vzgoje ima neprecenljive zasluge. Poleg uspehov je zadel tu in tam tudi ob neuspeh. Poleg izborna predvajanj, izbranih sporedov, se je včasih pripetilo v njih tudi kaj takega, kar ni bilo povsem po volji onim, ki so hoteli vedno naprej, v neprestano izpopolnjevanje. Ampak v celoti, vzeto drug k drugemu, je bil "Naprej" vedno "NAPREJ".

Včasih so nastale ovire — težave, nesoglasja. Ampak geslo NAPREJ je držalo!

Tako je prešel skozi prvo četrtoletje. Naj gre "Naprej" v svojem drugem četrtoletju NAPREJ še z večjim zamahom!

O tem in onem

Maynard Krueger o bratskih organizacijah in principih

Na shodu angleškega odseka kluba št. 1 JSZ dne 1. novembra je Maynard C. Krueger med drugim dejal, da je ni organizacije, ki bi bila varna pred mentalno degeneracijo in korupcijo. "Principi so najboljše jamstvo," je dejal, "neglede na smeri. Organizacija brez principov pa se gotovo pogrezne v blato."

Unija brez UNIJSKIH NAČEL pade raketirjem. Katoliška organizacija brez VERSKEGA NAVDAHNENJA je avtomat, ki služi zasebnim koristim tistih, ki ji načeljujejo. In v tem tolmačenju je svobodomiselna organizacija BREZ svobodomiselnih načel nič drugega kakor praznota.

"Ako naj podporna organizacija služi le za nekako zatočišče v tolažbo ljudem, ki imajo nadloge, tedaj taka podporna organizacija nima moralne pravice obstojati, kajti vloga zatočišča za tolaženje ljudi zna cerkev predvajati boljše kot pa katerakoli in kakršnakoli podporna organizacija," je izjavil Krueger.

V kapitalistični družbi je boj za obstanek najkrutejši in najumornejši. Ko hitro si ljudje v breznačelni in brezdolžni organizaciji priklopljejo do služb, se jih oprimejo in se vsesajo vanje ko klošč vse, kar počno v svojem udejstvovanju, delajo z mislijo NA SVOJO SLUŽBO. Urednik Proletarca je to reč svoječasnó definiral z rečenico "OSEBNE AMBICIJE".

Na resničnost Kruegerjevih izjavljanj je lahko mislil vsakdo, ki je poslušal v soboto 2. novembra argumente vodij klerikalne-demokratske skupine na konferenci angleško poslujočih društev SNPJ.

Resnične besede in resnično svarilo ob pravem času

Za Ameriški družinski koledar 1934 je Frank Zaitz napisal v poletju 1933 članek z naslovom "Bodočnost jugoslovanskih podpornih organizacij", v katerem je med drugim konstatiral sledeče:

"Med slovenskimi podpornimi organizacijami ima, ali je imela, najboljše pogoje za agilno agitacijo KSKJ. Velik faktor v nji so duhovniki. Ljudstvo imajo pred seboj vsaka nedelja in ob raznih prilikah čez teden. S pomočjo cerkve in verske šole imajo dostop do mladine bolj ko kdorkoli drugih. Če bi imela KSKJ v prejšnjih 30 letih sposobno, idealno vodstvo, in ako slovenski duhovniki ne bi bili tako leni in starokopitni, bi bila KSKJ nedvomno največja slovenska, in lahko tudi največja jugoslovanska podporna organizacija. Tako pa je prekosila mladja SNPJ, katere vodstvo je ZNALO BOLJŠE RAZUMETI POTREBE CLANSTVA, simpatiziralo v hojih delavcev za izboljšanje njih stanja in jim tudi pomagalo v takih naporih.

SNPJ ima SE SIJAJNE IZGLEDE za svojo bodočnost, ako se bo PAZILA, da ne zagazi V BREZNAČELNOST, kar bi jo OHROMELO. Na to nevarno pot jo potiskajo NMNOGI, ki smatrajo, da v podporni organizaciji delavcev NI MESTA ZA ETIČNO IN POLITIČNO ODREJENOST V SMISLU DELAVSKE ZAVEZANOSTI IN IDEOLOGIJE. Ubili so voljo za delo v SNPJ s svojimi napadi že MARSIKATEREMU SOCIALISTU. Treba je priznati resnico, da so s svojimi prizadevanji ŽE DALEČ USPILI. Ako nam popolnoma dosežejo, bo Slovenski narodni podporni jedrni vzeta duša, NJENA DINAMIČNA SILA, ki jo je gnala po poti napredovanja v gospodarskem, bratsko-podpornem in prosvetnem oziru.

SNPJ ima pred seboj priliko, da posveti veliko več pozornosti AGITACIJSKEMU IN VZGOJNEMU DELOVANJU MED ZENSTVOM, kot pa jo je proila leta. Dalje ima SIJAJNO priliko, da si gradi močno IDEJNO gibanje v smislu svojih načel MED MLADINO. V ta namen bi si morala ISKATI VODITELJEV MED MLADINO, osiroma PODPRETI tiste, ki so ŽE AKTIVNI. Zasiurili bi jednoli ne bi OBSTANEK, nego tudi napredovanje po starih, s preizkušnjami usmerjenih poteh. Če to dvoje SNPJ V TEH PAR LETIH ZANEMARI, bo prišla v stanje ZASTARANJA, in temu bo sledilo avtomatično nazadovanje."

To je bilo napisano julija 1933.

Padeč in napredovanje KSKJ

Pred leti je bila KSKJ že čisto navzdol. Nekdo njenih glavnih odbornikov je v družbi, v kateri je bil pisec teh vrstic, dejal: "Naša jednota bo propadla. SNPJ edina ima bodočnost." To je bilo v dobi akcije za "reinsuranje" KSKJ. Toda prišli so franciškan, pihnil v njo duh fanatičnega klerikalizma, potisnil v ospredje Antona Grdino — in glej — NACELA — ne "INSURANCE talks" — so učinkovala!

Najbolj nesmiselno je, kadar neizkušeni glavni upravni odborniki skušajo posnemati "insurance talks" agentov zavarovalniških družb, ki so res IZVEZBANI v takem poslu. Jasno je, da nobena podporna organizacija, niti ne zavarovalnica, ne more plačati več, kot DOLAR ZA DOLAR. Naravno, da plačajo — manj. Kajti treba je kriti upravo — poravnati te, pokriti druge razne stroške. Ako prejme kdo več nego plača asementa, dobi število drugih toliko manj.

KSKJ je po padcu Schnellerjevega režima začela naglašati katoliška načela — katoliško akcijo itd. Tedanji Sheboyganski fajmošter James Cherne pa je planil po ovinkih vmes s kritiko proti površnemu investiranju, ki je bilo po njegovem zatrdilu v modi pri KSKJ.

To odločno načelno orientiranje je pripomoglo, da je KSKJ ne samo premagala krizo, v katero ji je sunil "reinsuranca", nego je izmed vodilnih jugoslovanskih podpornih organizacij EDINA, ki v krizi na podlagi podatkov, ki jih je zbral Ivan Mladinec, ni nazadovala v članstvu, ampak celo napredovala. Maynard Krueger je v pravem. Poudarjanje njenih načel ji daje življenje. Če bi jih ne imela, bi bila kakor prazna vreča. Odborniki naprednih podpornih organizacij se, bi iz tega lahko veliko naučili.

Isto je s prepričanjem. Kdor ga ima le na jeziku, je brez prepričanja, zato lahko brez zadrege skače kamorkoli, ako misli, da je to v njegovem osebnem interesu.

Pet ikofov na pogrebnih svečanosti

Čikaškemu županu Kellyju je umrla mati. Pogrebne obrede je izvrševalo pet ikofov. Ako so škofje res božji namestniki, tedaj taki slučaj dokazujejo, da tudi pred Bogom nismo vsi enaki.

Zivali na dveh in na štirih nogah

Italija je mobilizirala proti Etiopiji ne samo par sto tisoč vojakov, ampak tudi blizu 100.000 mul, konj in kamel. Za prehrano teh štirinožnih "vojakov" je treba vsak dan na milijon funtov žita in razne druge krme. Za dovažanje hrane četvernožnim "vojakom" uporablja Italija v Afriki nad tri tisoč tovornih avtov.

Poleg štirinožnih, mora Italija skrbeti za prehrano dvo-nogih vojakov, kar je istotako težak problem. Italiji bo še žal, da se ga lotila.

Kadar bi prešli glasovali za mesarje, psi za brenelje in muhe, krave za trnje in konji za bičevnik, je popolnoma na mestu, da delavci glasujejo za kandidate, ki jih financira kapitalizem. — "A. G."

ANDREAS LATZKO:

SEDEM DNI

ROMAN. — Poslovenil MILE KLOPČIČ.

(Nadaljevanje...)

Jezem zaradi svoje neumnosti, je planil iz postnega urala kakor zasledovan in obdani le, ko se je moral na prvem vogalu odločiti, kam naj zavije.

Kaj? Strah pred Abtavih zagroženim nadzorstvom je gual Mangiena nazaj v predmestje, hotel si je prisediti alibi v mrzli kamri, in je od utrujenosti za tiral, ko je potikal sel.

Kaj je to? — Past? Namesto da bi bil izbral oba dneva, je hotel možakar že danes v osvražen revščino nazaj? Kaj ni mogel potrpeti, da bi se znebil debele listnice in dobrega življenja — ali — ali pa je hotel osvraženega bogatina presteči z družbo krepkih pajdašev? Baron ni zdržal dalj v kamri — med ljudmi poteka čakanje hitreje in znebiš se trapolavljivi misli.

Ceste so bile polne hrupne, grozljivo goste množice. Kljub mrazu in megli je bil promet kaj živahen, da se Mangien ni znebil neprijetnega občutka, da se pripravlja nekaj nevarnega. Neprenehno zadevanje in suvanje je dražilo njegove že tako in tako razbitane živce.

Zamišljeno je tehtal v svoji dlani tisti kupček drobiža, ki mu je še ostal od Abtove tendenske mezde in nehote mislil na izbruhe jeze svojega obratovodje, ki je zmerom trdil, da se "tem capinom predobro godi". Seveda je neumno pripisovati svoje potrebe delavcem, kakor dela to doktor. A težko je ugotoviti mnogo razpito "prevzetnost" teh ljudi, če se mora celo nekdo, ki nima ne žene ne otrok, zadovoljiti s kamro, polno stenic. Pretiraval ni doktor Landau, pretiravanje je bila tudi trditve, da letajo vsi ljudje v kinematografe, da se znebi denarja, ki ga imajo ko toče.

Stoj! Kinematograf? — Sijajna ideja! Takoj za drugim vogalom se je zabesčalo pročelje ljudskega kinematografa; kraj kakor nalašč, da mu skrajša čakanje!

Na pragu pa se je moral vendarle spet premagovati, da se ni obrnil. Iz temnega brezna je vrela mešanica smrada kakor strupena sapa stoglavega zmaja.

Toda privadil se je, sedel je čudovito skrit v temi; v odmorih, ko je posvetila luč, je lahko opazoval ljudi, kar ga je zabavalo, in lovil na ušesa mnenja svojih sosedov, ki so se tanj komajda zmenili.

Spravljivo razpoložen se je baron prizanesljivo smehljaj, ko je njegov sosed potegnil iz žepa kruh s sirom, kar bi bilo v bolj kultivirani okolici zadostovalo, da bi "zasmradilo" celo gledališko dvorano.

Kaj se je tisti dve uri po prihodu v kino zgodilo z njim, to bo ostalo za barona skrivnost, ki je ne bo mogoče nikoli do dna pojasniti. Celo doktor Landau, ki je poznal psihoze strahu in odpovedanje živcev že iz vojne, se je le s težavo znašel v zmedeni godlji, ki mu jo je predložil baron v vseprek natresenih stavkih kot "pojasnilo".

Namestu da bi se bil baron držal zaporednosti dogodkov, je samo takole mimogrede imenoval svoje pravo ime, ne da bi bil z besedico vsaj namignil, zakaj se klati lastnih slovite Mangienove tovarne kot brezposeln krojaški pomočnik po svetu. Kakor iz parnega kotla je sikala zgodba o njegovem obisku kina.

Gotovo ni prišel k doktorju ponoči le zato, da bi mu pripovedoval vsebino bedastega filma. In vendar se ni dal odvrniti od te snovi, trudeč se, da zavleče sramotno izpoved. Kako tudi naj pojasni doktorju, česar sam sebi ni znal pojasniti? — Sprva se je sijajno zabaval, se na tistem hihital konferenci velikih pariskih bančnih ravnatelj, ki so sedeli drveno okrog mize, kakor da ima vsak svojo željo blagajno v prsnem žepu pri sebi. Tudi dovolitev milijonskega posojila se je izvršila s silo šegavih ceremonijami, in vsa figura lastnika platinskega rudnika iz Urala je bila nerodna, z mržnjo izdelana karikatura. Z izposojenimi milijoni je vzel zavajen s kapitalizma tudi nekaj francoskih inženirjev s sabo v Sibirijo: zgrade in urede naj mu rudnik, medtem ko se je sam zabaval z lepo pariško plesalko. Seveda se je eden od inženirjev zaljubil v svojo rojakinjo. Azijski sadist je v svoji zaljubljenosti pozabil celo na svojo lakomnost, dal nalašč zaliti z vodo cel rov platinkega rudnika, in ljubezenski par bi bil v

daljnem Uralu bedno utonil, če ne bi bili revolucionarni francoski inženirji predramili zaslužene ručke prolete iz njihove otopelosti. Lopovski kapitalist je nazadnje sam utonil v jami, in pogumni inženir je zaslužil spreobrnjeno plesalko.

Nerazumljivo se je zdela, da je to kopičenje tendenčnih pretiravanj lahko vznemirjalo izobraženega človeka, in težko je bilo naknadno pojasniti, kako da je tako na letem odpovedala vsa prisebnost in vsa volja. Ko se je vsa rudniška posadka začela pomikati kakor ena sama zver s sto težkimi šapami proti lopovu, ki je stal čisto sam pred rudarji, tedaj je nenadoma spreletela barona nesmiselna predstava, v vse žile mu je udarila neukrotljiva bojazen, čes, zdaj bodo tudi te neštete težke pesti v tej temni dvorani udarile po neoboroženem starem sovražniku, ki sedi brez zveze s svojim lastnim svetom, preoblečen sredi razjarjene množice.

Nič kaj prijetna naloga za Mangiena, da mora na dolgo in široko pojasnjevati svojo lastno strahopetnost.

"Mi verjamete, gospod doktor, da sem dirjal kakor blazen po cestah, in da sem še tu v hiši pred vašimi vrati, sklonjen vez ograjo stopnic, poslušal, ali bo tolpa mojih preganjancev, ki jih sploh ni bilo, odhrumela mimo hišnih vrat dalje ali pa se bo pognala za mano po stopnicah. Z mano je moralo biti kratkoma nekaj narobe. Vi, ki ste zdravnik, boste pač bolje vedeli kakor jaz sam, kaj je prav za prav z menoj."

To očito namigavanje je bilo dovolj jasno. Doktor bi bil z nekaj besedami o "sanjah v budnem stanju" in "psihozah strahu", ki ne bi imele nič opraviti s pogumom ali strahopetnostjo, kaj lahko odvzel priznanju vse, kar je bilo v njem neprijetnega. Toda Landau se ni prav nič zmenil za prisotnega gosta, gledal je mirno barona Mangiena kakor mimo brezposelne osebe, ves v skrbeh le za svojega mehanika, za Karla Abta. Bil je nov občutek za lastnika Mangienove tovarne, biti takole zapostavljen zaradi nekoga drugega, in kakšnega drugega človeka! Zardel je do ušes, odgovarjal razdraženo na mnoga Landauova vprašanja o vseh podrobnostih svetega večera, in bi bil skorajda izgubil potrpljenje, ko je doktor zagrešil neokusnost, da je v opravičbo Abta pogreval tisto neumno zgodbo o odklonjenju podpori. Sin generalnega ravnatelja Zemljiške banke mora pač vedeti, da za "milijonarja" razpiti človek, ki vodi podjetje, ne more sam prebiti vseh prošelj in ugoditi vsaki želji. (Dolge prihodnjice.)

AGITATORJI NA DELU

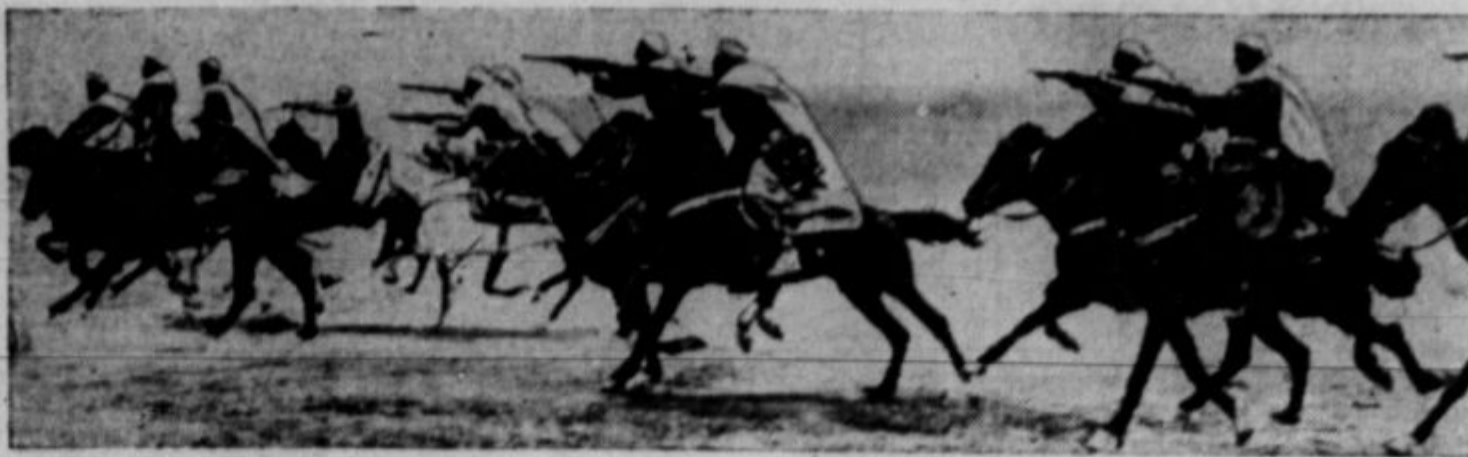
Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

Vse naročnine, ki jih pošljejo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štete na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošlje eno celotno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

XI. IZKAZ.

Anton Jankovich, Cleveland, O.	24
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	19
Frances Zakovšek, No. Chicago, Ill.	13
Bartol Yerant, W. Aliquippa, Pa.	11½
John Zornik, Detroit, Mich.	10
Anton Zornik, Herminie, Pa.	10
Andrew Vidrich, Johnstown, Pa.	7
Frank Podlipec, Cicero, Ill.	6
John Rak, Chicago, Ill.	4½
Joseph Zorko, West Newton, Pa.	4
Anton Sular, Arma, Kans.	4
Joseph Cvelbar, Sharon, Pa.	4
Frank Martinjak, La Salle, Ill.	4
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	4
John Matekovich, Gowanda, N. Y.	3
John Krebelj, Cleveland, O.	3
Joseph Korsch, Detroit, Mich.	2
Vincent Pugelj, West Allis, Wis.	2
John Jereb, Rock Springs, Wyo.	2
Frank Boltezar, Pueblo, Colo.	2
Anton Blasič, Fontana, Calif.	2
Fred A. Vider, Chicago, Ill.	2
Jacob Bergant, Lisbon, Ohio	2
Joseph Ovca, Springfield, Ill.	2
Leonard Alper, Milwaukee, Wis.	2
Max Marolt, So. Chicago, Ill.	2
Lawrence Selak, Star City, W. Va.	1
Jacob Rožič, Milwaukee, Wis.	1
Anton Tratnik, Diamondville, Wyo.	1
Skupaj v tem izkazu (5 tednov) 154 polletnih naročnin. Prejantji izkaz (4 tedne) 139.	

VOJNA NAPETOST V EVROPI POTISNENA ZA KULISE

Kapitalistični državniki v Parizu in Londonu so napetost, ki je nastala med Italijo in Anglijo, nekako potlačili — izgleda, da na račun Etiopije, kajti Mussoliniju bo skoroda dovoljeno vzeti vsaj tisti kos negusove dežele, ki si jo je italijanska armada že osvojila. Na sliki je angleško-egipčanska kavalerija blizu libijske meje v Afriki. Libija je italijanska kolonija, v kateri ima Mussolini veliko armado, ki bi v slučaju ohoroženega konflikta z Anglijo vpadla v Egipt.

IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbira Chas. Pogorelec

Herminie, Pa. — Anton Zornik je poslal 10 naročnin in pet oglasov za Am. družinski koledar. Poslal je tudi prvo naročilo za 100 izvodov koledarja. Tekočega letnika je Tone prodal okrog 200 izstisov. To številko namerava z bodočim letnikom prekositi.

Aliquippa, Pa. — Iz te naselbine je pridno na delu tudi Bartol Yerant. Obiskal je nekaj bližnjih naselbin in dobil 7 naročnin; vprašal je tudi za novi imenik naročnikov, kajti naši sodrugi v zapadni Penni hočejo ne samo obdržati stare naročnike, pač pa pridobiti čimveč novih.

Lisbon, O. — Jacob Bergent je poslal dve naročnini.

Springfield, Ill. — Jože Ovca je poslal dve naročnini. V pisnu pravi, da so imeli na slavo 30-letnice Proletarca dobro udeležbo. Prireditve je posetilo mnogo somišljenikov tudi iz drugih naselbin, katerih niso videli na socialističnih prireditvah že več let. Pismo končuje z upanjem, "da bo Proletarec obhajal tudi 40-letnico v naši naselbini."

Gowanda, N. Y. — Urad Proletarca je posetil John Matekovich, naš zastopnik in tajnik kluba št. 12 JSZ, s soprogo, ki sta bila na konferenci angleško poslušajočih društev SNPJ. Izročil nam je 3 naročnine.

Johnstown, Pa. — Andrew Vidrich je obiskal par naselbin v bližnji okolici in poslal 7 naročnin.

Waukegan, Ill. — Frances Zakovšek je poslal še pet oglasov za Am. družinski koledar in priložila še 2 naročnini.

So. Chicago, Ill. — Max Marolt je poslal 2 naročnini. Ker je večini naročnikov na južni strani naročnina potekla, upamo da v kratkem obišče še ostale.

Detroit, Mich. — John Zornik je poslal še en oglas za koledar ter priložil 2 naročnini. Pravi, da jih v kratkem pošlje spet večje število.

VELIK USPEH SOCIALISTOV V BRIDGEPORTU IN READINGU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Pa., v okraju Berks. Dobili so več glasov kot obe kapitalistični stranki skupaj.

V Bridgeportu je mestni svet zdaj popolnoma v socialističnih rokah. Poleg v županski urad in za mestne odbornike, so socialisti dobili tudi urad mestnega klerka, mestnega blagajnika, enega člana v odboru šolskih komisarjev, tri šerife in nekaj drugih uradnikov.

V mestu New Haven, Conn., je dobil socialistični kandidat za župana 2.381 glasov, ali 600 več kot pri prejšnjih volitvah.

V New Yorku so dobili socialistični kandidati 67.207 glasov. V Buffalu je dobil Robert A. Hofman, ki je kandidiral za predsednika mestnega sveta, okrog 6.000 glasov.

Socialistični kandidati za poslance so dobili v mestu New York 66.065 glasov, v municipalnih volitvah l. 1933 pa so dobili newyorški socialisti 75.163 glasov. Tednik New Leader, glasilo newyorške socialistične stranke, piše, da so to nazadovanje zakrivil

takozvani militanti, ki ubijajo energije članov z brezplodnim prerakanjem in s svojim frakcijskim bojem, namesto da bi sodelovali v kampanji. V Bridgeportu in Readingu je ta struja, katere glasilo je Socialist Call, brez zaslombe, zato delajo socialisti v tem mestoma složno in uspešno, piše New Leader, ter kliče članstvu, da naj stori temu frakcijskemu boju konec. Kajti le složna socialistična stranka bo mogla zgraditi Readinge in Bridgeportu tudi v drugih krajih ameriške Unije ter postati resnična politična sila.

Socialisti upravljajo zdaj tri važna mesta: Milwaukee, Wis., Reading, Pa., in Bridgeport, Conn. Dalje je pod njihovo upravo občina West Allis v Wis. in par manjših.

V teh volilnih bojih se je izkazalo, da so socialistične zmage mogoče povsod, kjer se sodrugi ukvarjajo z resnim delom, ne pa z dlokeopstvom — povsod, kjer agitirajo med delavsko maso in jo pridobivajo za socialistični program in načela.

kar se jih je vršilo v njihovi naselbini.

West Allis, Wis. — Vincent Pugelj je poslal še dva oglasa v koledar.

Chicago, Ill. — Frank Udovich je nabral za okrog \$150 oglasov v koledar. Pravi, da z delom še ni končal, ker hoče prekositi prejšnje rekorde.

Newburgh, O. — Kristina Siskovih naroča 50 koledarjev. Piše, da so se v klubu št. 28 JSZ odločili prekositi vse prejšnje rekorde. Poroča tudi o lepo uspelem koncertu klubovega pevkega odseka "Delavec". Imeli so nepričakovano dobro udeležbo.

Ameriški družinski koledar. Naročila za koledar so začela prihajati, in če sodimo po prvih naročilih, bo ta naša publikacija dosegla večjo naklado kot katere druga zadnjih pet let. Prvi se je zglasil Tone Zornik iz Herminie, Pa., ki hoče 100 izstisov. Njemu je sledil John Troha, tajnik dr. št. 138 SNPJ iz Strabane, Pa. Naročil je 60 izstisov. John Jereb, Rock Springs, Wyo., 50; John Gallon za dr. 288 SNPJ, Pursglove, W. Va., 25; Kristina Siskovih, klub št. 28 JSZ, Newburgh, O., 50; Tone Tratnik, Diamondville, Wyo., 24; Tony Zupančič, Point Marion, Pa., 15; Louis Jerasha, Superior, Wyo., 13; dr. št. 170 SNPJ, Cuyahoga Falls, O., 5 in dr. št. 204 SNPJ, Luzerne, Pa., 4 iztise.

Forest City, Pa. — Anton Zaitz poroča o razmerah. Pravi, da se je mnogo tzv. "naprednjakov" prelevilo v nazadnjake. Človeku se vriva dvom, če so ti ljudje sploh kdaj bili naprednjaki. Kajti kdor ima enkrat prepričanje, ga ne menja kot srajco, kadar pride s šesta. Taki ljudje niso v korist nikomur še najmanj pa delavskemu gibanju, kajti oni so čoka napredku. Omenja, kako so včasih ti "naprednjaki" zabavljali čez farje, zraven pa v cerkev hodili. Pravi, da so naši ljudje zelo aktivni v politiki, ampak ne v delavski pač pa petolizijo okrog republikancev, in ako tukaj ne nese, pa okrog demokratov. Ivan Cankarjev izrek, "za hlapce rojeni", še vedno drži. Končno Anton Zaitz čestita Proletarcu in JSZ, ker sta dobila svoj dom. Poslal je tudi oglas v koledar.

Bridgeport, O. — Jože Snoy poroča, da je zelo zaposlen s pripravami za trojno obletnico naših institucij, katere obeta biti ena najbolj imponantnih.

Sharon, Pa. — Anton Zidanšek piše, da bo storil kolikor mu bo mogoče pri razprodajanju našega koledarja. Poslal je tudi eno naročnino.

Milwaukee, Wis. — Al Benson, tajnik soc. stranke v Wisconsinu, piše med drugim: "Impozantne zmage socialistične stranke v Readingu, Pa. in Bridgeportu, Conn., pri zadnjih volitvah morajo viliti novega upanja, novega poguma članstvu naše stranke, da po vseh krajih te velike dežele zgradi mogočne strankine organizacije. V Wisconsinu smo že začeli s kampanjo za utrditev naših organizacij po vsi državi. Upam, da bo tudi Jugoslovanska socialistična zveza rastla in se razširjala kot še nikoli v njeni zgodovini, ne samo v naši državi, pač pa v drugih mestih, kjer je naseljeno jugoslovansko delavstvo."

Sodrugi in sodružice pripravljamo, da vzamejo te iskrene besede sodruga Bensona k srcu in gredo na delo za JSZ in Proletarca, da v resnici zgradimo našo organizacijo v mogočno falango socialističnega proletariata v Ameriki, in da razširimo naše bojovno glasilo Proletarca, kot ni bil še razširjen nikoli dozdaj. Z dobro voljo in s prepričanjem v zmago

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN KAVARNA
2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 138.

Pristna in okusna domača jedila
Cene zmerno. Postrežba točna.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI
JE
NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.

NAŠA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

socializma bomo v omenjenih akcijah gotovo uspeli.

Sodrugi in sodružice, 25 let trdega dela za JSZ, in 30 let našega glasila je za nami. Na vse, kar smo storili v teh desetletjih naše organizacije in lista, smo lahko ponosni. "Hajd naprej brez bojazni, pasti mora noč duha"! se glasi kitica v pesmi "Prebujenje duhov". Torej, naprej sodrugi in sodružice, nevzdržema naprej!

Konferenca JSZ in P. M. v Waukeganu

Nedeljske konference klubov JSZ in organizacij Prosvetne matice v Slov. nar. domu v Waukeganu se je udeležilo okrog 25 zastopnikov, ki so reprezentirali 30 klubov in društev. Predsedoval je Filip Godina, zapisnikar pa je bil Rudolf Skala. Razprave so bile živahne in stvarne.

Popoldne se je vršil v gornji dvorani spored, toda udeležba je bila majhna.

Razprave in sklepi konference bodo razvidni iz zapisnika, ki bo pribečen v kratkem.

Pridobitve v Toledu

Pri volitvah dne 5. nov. je bil izvoljen v odbor za solstvo socialist John C. Taylor, ki je kandidiral na skupnem delavskem tiketu. Volilno kampanjo je vodil Tolido Labor Congress, v katerem so zastopane toliidske unije.

"Srečna" Grčija!

Grki so koncem konca pozvali svojega spodenega kralja nazaj, ker se z republikansko obliko vlade niso mogli sharonizirati. V plebiscitu, ki ga je vodila monarhistična vlada, se je izreklo 1.494.992 Grkov za povratek kralja, in le 32.454 za republiko.

ŽELIM

dobiti žensko, ki je pri volji prevzeti hišna dela in živeti z možem in dvema otrokoma. Zglašaj naj se le take, ki so pripravljene vzeti stalno delo. Pisma naj pošljejo na naslov

STALNA PONUDBA
c. o. Proletarec
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

DR. F. PAULICH

ZOBOZDRAVNIK
Ordinira vsak dan razen srede od 9. zjutraj do 9. zvečer.
V nedeljo po dogovoru.
PHONE: CICERO 610
2125 SO. 52ND STREET
CICERO, ILL.

CLOTHCRAFT Union Made
OBLEKE
SUKNJE
POVRŠNIKI
IZ
CISTE
VOLNE **16.00**
Obleke po meri \$21 in več;
hlače po meri od \$3.95
Mocnik Clothing, Inc.
6421 ST. CLAIR AVENUE
CLEVELAND, O.
V Slovenskem narodnem domu
SE PRIPOROČAMO

Milwaukee Leader
Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$4.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.
Naslov: 540 W. Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

OGLAŠAJTE

V

PROLETARCU

Dviganje življenskega standarda v USSR

(Nadaljevanje s 1. strani.)

stev, prebivalstvo ne bo več v stiski za živila. Hrana v delavskih družinah je bila v Rusiji od nekdaj skromna. Vselej vojne, civilne vojne in suše, in nato še vsled sabotaže in tu in tam radi ponesrečenih eksperimentiranj, se je življenski standard delavca in kmeta, kar se prehrane tiče, po vojni še celo poslabšal. Vlada je distribucijo regulirala in vsakdo je smel kupiti le odrejeno količino živil. Cene kruha so znižane, toda Louis Fisher piše, da so še vedno previsoke.

Omejevalne odredbe in visoke cene vlada odpravlja in se nadeja, da ni več daleč čas, ko jih bo lahko popolnoma ukinita. Ako bodo cene živilom harmonizirale s plačili delavcev, bo hrana ruskih delavcev vsaj toliko obilna, kakor je npr. hrana zaposlenih delavcev in njihovih družin v Zed. državah.

Kmetije v Ukrajini so dobile v zadnjih 4. letih 152.162 traktorjev in nad 36.000 drugih poljskih strojev. Kolektivne farme uspevajo in življenje poljskih delavcev se zboljšuje. Vasi so sicer še vedno borne, a polagoma jim spreminjajo lice nove komunalne hiše, zabavišča, gledišča, knjižnice in parki. To novo življenje v ruskih vaseh je vzrok, da kmečki sinovi delajo rajše na poljih, kot pa da se bi gnetli v natrpanih stanovanjih v mestih in tekmovali v produkciji v industrijskih obratih. Kajti delavci, ki veliko producirajo, ki so večji in nagli v ravnanju s stroji, so deležni posebnih javnih povelj in njihova imena so častno zabeležena na oznamnih deskah v tovarni ali kjer že so uposljeni. Ta način priganjanja mnogim ne ugaja, še manj pa delavcem, ki pridejo z vasi in so navajeni počasnosti.

S pomočjo strojev in umnega kmetijstva je bil pridelek v Ukrajini letos dvakrat tolikšen kakor leta 1934.

Glavna briga sovjetske vlade zdaj je, kako čimbolj pospešiti dviganje življenskega standarda v mestih in na deželi, ki je, kakor ugotavlja tudi Louis Fisher v Natonu, še vedno jako nizek. Stanovanj so veliko zgradili, a vzlic temu

komaj toliko, da se je dobilo prostor za prirastek prebivalstva. Predno bo stanovanjski problem vsaj zasilno rešen, bo vzelo po Fisherjevem mnenju 10 let, seveda, ako se bo sovjetska Unija lahko v miru razvijala. Če pa se dogodi vojna, bo treba opustiti marsikaj v prid vojnih izdatkov.

Ljudje v mestih so danes oblečeni veliko boljše, kakor pred par leti. Tudi smisel za okusnost v modi prodira v maso.

Zdravstvo je dvignjeno, dasi je zdravnikov in modernih bolnišnic še vedno veliko premalo.

Največja ovira higijeni je — kot že omenjeno — v mestih pomanjkanje stanovanj in v vaseh pa stare, umazane bajte iz carističnih časov. Reformiranja stanovanjskega problema na deželi se bodo kolektivne lotile čim izvrše svoje glavne načrte za izboljšanje agrikulture in zgrade šole, dvorane in druga poslopja, ki bodo služila skupnosti.

Rdeči križ in vojna

Ameriški Rdeči križ se je vrgeel v kampanjo za nabiranje prispevkov, da bo pomagal prizadetim abesinskim žrtvam italijanskega fašizma. Predsednik Rdečega križa je apeliral na vse svoje postojanke, naj pričnejo nabirati prispevke. Ta oklic je prvi po svetovni vojni. Italijanski Rdeči križ je baje odgovoril, da ne potrebuje pomoči, medtem ko je abesinska organizacija Rdečega križa izjavila, da ji primanjkuje potrepščin, da bi skrbela za vojne žrtve. V svetovni vojni in potem so prišla na dan razna razgaljenja o početju z nabiranim denarjem v imenu Rdečega križa, kateri je organizacija, da pomaga gotovim svojim "predpostavljenim", ne vrši pa svoje misije usmiljenja in samaritanskega dela. Tega seveda ni kriva organizacija kot taka, ampak njen ustroj in njeni vodje.

Socialist izvoljen za koncilmana v Jeanette

V občini Jeanette, Pa., ki ima 15.000 prebivalcev, je bil izvoljen za koncilmana socialist Earl C. Englehart. On je tudi tajnik socialističnega kluba in aktiven v stranki mnogo let.

POZIGALCA, KI STA SE ZELO UREZALA V SVOJIH RAČUNIH

VITALE

DI CHIARI

Grocerijske trgovine, kakršne posedujejo v delavskih predelih mali trgovci, danes večinoma ne donajajo niti toliko, da bi lastnikom plačevale trud. 54-letni Frank Vitale v Chicagu je imel tako trgovino na Taylorjevi ulici v italijanski naselbini. Business ne nese, je dejal, treba bo nekaj ukreniti. Dogovoril se je s 36-letnim Joseph Di Chiarijem, da mu zapali klet pod trgovino. Vitale bi nato iztirjal zavarovalnino, požigalca pa bi dal kak stotak ali dva. Požar sta dobro planirala. Frank Vitale je odšel na obiske precej daleč stran od

svoje trgovine, da bi potem lahko s pričami dokazal, da ga ni bilo doma, ko je nastal ogenj. Zanten je bil v nedeljo 29. sept. ob 11. zvečer, ko so otroci familij v gornjih nadstropjih že spali. 15 galon gasolina, ki sta ga pripravila v ta namen, je omogočilo, da je bila nadstropna stanovanjska hiša mahoma v plamenih. Deset ljudi je izgubilo življenje. Oblast je preiskovala in prišla na sled zločinu. Storišča sta bila obsodena vsaki na 99 let ječe. Na sliki sta zaznamovana s svojimi imeni, spodaj pa je nekaj rakev, v katerih so zgoreli otroci.

ODSEVI S KONFERENCE ZASTOPNIKOV ANGLEŠKO POSLUJOČIH DRUŠTEV SNPJ DNE 2. NOV. V CHICAGU

Študenti iz katoliških zavodov zavračajo tradicije SNPJ, da bi si priklopali pot do lahkega "političnega" kruha po hrbitih članstva

Priateljena generacija Slovencev v zapadni Pennsylvaniji je bila vedno, na vsaki konvenciji in vsakem referendumu načelnega značaja najjačji branitelj delavskih principov in gojiteljica razredne zavodnosti med našim delavstvom. To je še danes, dasi je vsled razmer in okolščin manj aktivna kot nekoč.

Nova generacija, katere zastopniki so se udeležili konference angleško poslujočih društev dne 2. novembra v Chicagu, pa je pokazala povsem drugo lice.

Iz Pennsylvanije je prišlo okrog 20 delegatov. Najdelavnejši med njimi, v boju proti načelom, kakršna so prevladovala v SNPJ, je bil Joseph Becek iz Ambridge, Pa. Veliko mu je pomagal F. J. Kress iz Pittsburgha. Društvo, ki ga je zastopal slednji, ima 19 članov. Društvo v Ambridgeu, ki je izvolilo Becka, ima 84 članov. Obe ti dve mesti sta v domeni jeklarskega trasta. Tovarne železa so v obema glavna industrija. Po sprejetju NRA so se delavci v Ambridgeu skušali organizirati in zastavkali. Kompanijski varuhi so spustili v nje salvo krogelj.

Kakor vsak kraj, ki ga nadzira pazno oko trustjanskih interesov, je tudi Ambridge poln cerkva. Slovenska naselbina je večinoma verna, še bolj pa otroci tistih staršev, ki so jih poslali v versko šolo.

Joseph Becek je še mlad fant. On je tip wardnega politika, ki zna biti prijazen in se popularizirati. Študiral je v katoliškem učilišču Notre Dame, kjer so ga prepojili s klerikalno vzgojo, kajti drugega namena separatni katoliški učni zavodi nimajo. Becek je pri zadnjih volitvah, ki so se vršile 5. novembra, kandidiral v Ambridgeu v mestni svet. Kot demokrat, seveda, kajti ame-

riški katoliški politiki in politiki so večinoma v demokratski stranki. Becek — velik poštenjak v politiki — je bil označen za kandidata tudi na socialistični listi. Kako je to dosegel, ne vem. Vzorec glasovnice je prinesel v Chicagu, da bi z njo "dražil socialiste", češ, glejte, socializmu nasprotujem, detujem proti tradicijam svobodomiselstva v SNPJ, a kljub temu kandidiram i v socialistični koloni!

V Pennsylvaniji je bilo dovoljeno, da je smel vsakdo kandidirati na tiketih magari vseh strank, ako si je pri pripravi volitvah ali s peticijami pridobil nominacijo. Nema-lokrat se je pripetilo, da je kak republikanski ali demokratski kandidat, ki je bil gotov nominacije v svoji stranki, naročil svojim ljudem, naj v primarnih volitvah vprašajo za socialistični ballot in glasujejo zanj. Ako socialisti niso bili oprezní, je dobil kapitalistični kandidat na ta način več glasov kakor njihov, ali pa jih je prehitel s peticijo, in tako je bil na socialistini glasovnici pri končnih volitvah marsikaj tudi kak kapitalistični kandidat. Če socialisti niso hoteli glasovati zanj, so morali napraviti križ le pri imenih sodrugov. Bilo je poročano, da v Pennsylvaniji kraja nominacij v drugih strankah ni več dopuščena, dovoljena pa je še pri kandidaturah za sodnike.

Polaščati se nominacij poleg v svoji tudi v drugi stranki — to je tudi v politiki zelo nepošteno sredstvo. Ker pa sta stranki, ki vladata to deželo, korumpirani in zakopani v nepošteno do vrha, se jima ne zdi ničesar v "politiki" nepošteno.

Na naših konvencijah, bodisi SNPJ ali SSPZ, so branili delavsko načelnost največ delegati, ki so prišli iz premogarskih naselbin. Na konferenci

2. novembra v Chicagu pa so bile vodilne luči protidelavske struje delegati iz industrialnih mest. Izmed pennsylvanskih delegatov je bil v triumviratu poleg Becka in Kressa Leopold Zupančič iz Imperiala, ki je premogarska naselbina. Kar se tiče stare generacije, je bil Imperial vedno zastopan v delavskih akcijah. Društvo, ki ga je zastopal Zupančič, ima 52 članov. Večina pennsylvanskega zastopstva je bila na nasprotni strani.

V ospredju te struje je bil dalje John Lokar ml. iz Clevelanda. On je bil referant o atletiki. Društvo, v katerem je Lokar član, je zastopal Frank Truden. Ima 197 članov. K tem lahko prištejemo še Marian Konchan iz Clevelanda. Društvo, ki jo je izvolilo, ima 35 članov.

Poleg njih je bilo več drugih, ki so agitirali za njihovo stvar, ali pa jih na zborovanju podpirali z odobravanjem. Imeli so večino, ne vem pa, če so imeli večino tudi po članstvu. Kajti delegatski mandati starih največjih društev niso bili v njihovih rokah.

Dočim so delegati delavci na konvencijah SNPJ vedeli, da bodo delavci vse življenje, — kajti politični pustolovci bi konvencij SNPJ ne mogli izrabljati — je bilo na tej konferenci očitno, da segajo ambicije omenjenih vodij vse drugam kot pa v tovarne ali rudnike. "Praktični" Amerikanci, ki se pričnejo pečati s "politiko", imajo v mislih vedno le politično službo. V ta namen se ponavadi za začetek udinjajo kakemu lokalnemu že zasidrane-mu politiku, kateremu pomagajo naprej z glasovi svojih rojakov. In če je prilika, ako je človek spreten, morda s časoma še sam kandidira. Tako se prikloplje naprej po hrbitih rojakov in volilcev in drugih nezavednih delavcev. On ima službo, privatni interesi do-

brega služabnika in delavci pa nadaljevanje starih razmer in krivic. Ni čudno, ako so takile aspiranti tako hudi na delavske liste! Prav razumljivo je, čemu toliko kritike zoper Prosveto. Vse lepše in lažje bi bilo, ako bi se v nji lahko oglašali in hvalili, kajti pomoč takega glasila bi v kampanjah za demokratske kandidate precej zalegla.

(Dalje prihodnjič.)

Nedelja 17. nov. je dan milwauške naselbine

Milwaukee, Wis. — Da, naša naselbina še živi in ni je še vzel hudobec. Seveda smo bolj počasni ter se le malo silimo v ospredje. Vzrok za to je pač to, ker nismo imeli nič kaj posebnega pokazati. Domačih zabav nam ne manjka, ali kaj hočemo, ako smo skoraj nezmožni za kaj večjega — boljšega. Naše misli so menda le pri pi-jači. Posnemamo tistega suhaskega kandidata, ki je imel na platformi zapisano, "Boj alkohol, čim več ga spijemo, več ga uničimo!" Mi smo še toliko boljši, da rečemo, "le pijmo še en'ga, da bo društvo napravilo več dobička." in tako se pririvamo od bare do bare in uničujemo pijačo v korist blagajne. Ne zavedamo se pač, da je to v največjo korist pivovarniški blagajni. Mi imamo od tega prav malo dobička. Jednote plačajo včasih kako bolniško podporo ter tu in tam posmrtnino, a kaj za to! Samo, da napredujemo!

Da se to naše enolično življenje malo predrugači, je preskrbel, oziroma bo preskrbel, socialistični pevski zbor "Naprej" za v nedeljo 17. novembra krassen spored, kakoršni se v naših naselbinah redko izvajajo. To bo dan, katerega se vsele vsi tukajšnji Slovenci. Čikaški igralci nam vprizore krassno igro "Rdeče rože", ki je ena najprikladnejših socialnih dram sedanjega časa. In Čikažani jo igrajo kot profesionalci. Siguren sem, da bo ostala milwauškemu občinstvu dolgo v spominu. Poleg igralcev nastopi soc. pevski zbor Sava iz Čikaga, kakor tudi vsi tukajšnji pevski zbori Naprej, Zvon in Planinska roža.

Kakor vidite, bo program bogat in res je, da bi bilo žal vsakemu, ki bi ga zamudil, ker kaj takega ni bilo na milwauškem odru že več let. Zato je v vašem interesu, da se te slavnosti na vsak način udeležite, ker kaj sličnega ne morete videti vsak dan.

Da bo lažje priti vsakomur tudi iz sosednih naselbin, kot so Sheboygan, Port Washington, Waukegan, Chicago in od drugod, smo se odločili izvajati ves program v nedeljo popoldne. Na ta način damo priliko našim sosedom, da se lahko vrnejo pravočasno domov. Začeti hočemo najkasneje ob pol treh z igro, med dejanji bomo izvajali par pevskih točk. Smelo rečem, da bo program končan ob pol sedmih.

Nekateri so nam jemali upanje in nas strašili, da milwauška slovenska publika ni navajena popoldanskih iger. Ampak ti ne vedo, da živimo sedaj v drugih časih. Razdalja od

enega mesta do drugega ni več tako velika kot je bila pred 25 leti. Danes vzame voznja v Chicagu le par ur in v Sheboygan ter Waukegan nekaj več kot eno uro. Na ta način je nam možno posetiti igre v sosednjih naselbinah brez posebnih težav. Samo dobre volje je treba in to je vse. Iz tega razloga smo sigurni, da bomo videli prihodnjo nedeljo v Milwaukeju goste iz vseh sosednjih naselbin. Posebno radi bi videli rojake iz naše najbližje okolice. V mislih imamo mesti Racine in Kenosha. Ali je še sploh kaj Slovencev v teh dveh naselbinah? Spominjam se, da smo pred mnogimi leti nastopili Naprejci v obeh in se med njimi vedno dobro imeli. Ali so že vsi pomrli, da nič ne čujemo o njih? Vem pač, da jo je pred mnogimi leti Jože Radelj pripeljal iz Racine na Cudahy in potem na West Allis, ampak prišel je menda sam in nobenega Racinčana nisem opazil v njegovi družbi. Torej če se hočete malo postaviti zunaj domačega ognjišča, potem pridite v nedeljo 17. novembra popoldne v Milwaukee. S. S. Turn dvorana je še vedno na 725 W. National Ave. in jo prav lahko najdete. Na svidenje 17. novembra.

Pub. odsek.

Stauning še premier

Mandat premierja je po prošlih parlamentarnih volitvah znova prevzel socialist Theodor Stauning. V novem kabinetu so trije člani radikalne stranke, drugi pa socialisti.

Proti brezposelnosti zavarovalnini

Ko je bil v illinoiski zakonodaji predložen načrt za zavarovanje delavcev proti brezposelnosti, so zastopniki velebit-nisa poslali med poslance svoje agente in jih urgirali, da naj glasujejo proti. Veliko kampanjo za pobijanje socialnega zavarovanja so podvzeli tudi v časopisju.

Nothing was ever made but that some one could not make it worse and sell it for less.

A modernized good housewife and careful mothers will buy from

Wencel's Dairy Products

Producers of Highest Quality

MILK PRODUCTS

Phone Monroe 3673

CHICAGO, ILL.

2380-82 Blue Island Avenue

Who don't make it worse — But make it save

BARETINCIC & SON

Tel. 1475

POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS:

At 3724 W. 26th Street

1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily

Tel. Crawford 2212

At 1858 W. Cermak Rd.

4:30—6:00 p. m. Daily

Tel. Canal 1100

Wednesday and Sunday by appointments only

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer — Call Austin 5700

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI

PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane na celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva.

Deset članov (ic) je treba za

novi društvo. Naslov za list i-

za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE

VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH

SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRINAS.

BOLJŠA SVETLOBA — BOLJŠI VIL

VARUJTE SVOJE OČI

Sivnanje pri slabi svetlobi je umorno. Izognite se napornu oči z dobro razsvetljavo.

Odstranite naporno in utrujenost, ki ju povzroča slaba razsvetljava

brez blešča. Nove vrste senčniki razširjajo svetlobo enakomerno. Svetlobni inženirji so zamislili te svetilke, da vam čuvajo oči. Naj vam docela razložimo njih prednosti.

Pazite na svoje oči! Teh se ne da nadomestiti. Čuvajte se pred slabo razsvetljavo. Čitanje, šivanje in druga dela pri slabi luči so naporna za oči. Glavobol in nervoznost so pogostoma posledice tega.

Nove namizne in podne I. E. S. svetilke nudijo zadostno svetlobo, primerno za vsako delo. Njih svetloba je mehka,

Nova svetilni princip daje 6 do 10-krat več koristne svetlobe. Stekleni reflektor oddaja na splošno več direktno razsvetljavo. Svetloba je mehka, brez blešča, ravno prava za udobnost oči.

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

SLAVJE 25-LETNICE SOC. PEVSKEGA ZBORA "NAPREJ" V MILWAUKEEU

Poleg "Napreja" nastopijo trije drugi zbori. — Vprizorjena bo slovita drama "RDEČE ROŽE"

Milwaukee, Wis. — Slavje 25-letnice DELAVSKEGA pevskega zbora je med Slovenci v Ameriki redek pojav. Prejone niti enega slovenskega delavskega pevskega zbora v tej deželi, ki bi bil od početka in nato vseskozi načelno delavski pevski zbor, kakor je milwaukeeški "Naprej" Ustanovljen je bil 13. novembra 1910. Ustanovni člani so bili: V. Razbornik, Geo. Schuller, Frank Novak, Anton Novak, Frank Puncer, Anton Bešek, John Novak, Frank Pešec in Joseph Čop. Prvi pevovodja je bil V. Razbornik, ki je učil "Napreja" do 1. januarja 1916. Za njim je prevzel službo pevovodje Frank Mikek, ki je bil učitelj "Napreja" do 1. januarja 1917. Za Mikekom je bil zborovodja E. Heim. Nemeč po rodu, ki je bil pri "Napreju" do 1. 1930. Od tedaj pa je zborovodja "Napreja" spet Frank Mikek.

Slovenski delavski pevski zbor "Naprej" je priredil svoj prvi koncert 6. aprila 1911 v S. S. Turn dvorani na National Ave. V nji je imel večino tudi svojih poznejših priredb. V nji obhaja tudi svoj srebrni jubilej.

Ni ga slovenskega delavskega pevskega zbora, niti nobenega drugega med našim narodom, ki bi nastopil na tolikih prireditvah, kakor "Naprej". To ni samohvala, ampak dejstvo. Tudi po radiu je predvajal že precej naših pesmi.

"Naprej" ni bil samo pevski zbor. L. 1911 je ustanovil knjižnico, ki je bila skozi precej let nedvomno najboljša slovenska biblioteka v Ameriki. Med vojno in posebno še v prvih letih po vojni je z delom na tem polju prenehal. Knjige so se razgubljale, pred dobrim letom pa je ostale izročili javni knjižnici, kjer so istotako na razpolago vsem, ki žele čitati slovenske knjige.

Ta korak je bil v "Proletarcu" kritiziran, ampak v okolčinah, v kakršnih je bil tedaj "Naprej", smo smatrali, da je za nadaljevanje aktivnosti njegove knjižnice to še najboljši izhod.

Na dramskem polju ima "Naprej" istotako izredno velike zasluge.

Pevski zbor "Naprej" je nastopal ne samo na nešteti slovenskih prireditvah v Milwaukeeju, dalje na prireditvah drugih narodnosti, ampak tudi v sosednjih nasebinah in nekajkrat v Chicagu in Waukeganu.

"Naprej" je zbor, ki na polju slovenske delavske kulture skoroda nima primere. Ze v imenu so mu pred 25. leti dali delavski značaj! Dočim si je večina drugih slovenskih pevskih društev dajala imena pisateljev, rek, krajev ali pa šovinistična gesla, je bil "Naprej" že po svojem imenu smatran za delavski pevski zbor, tudi ako ne bi bil imel socialističnega zaledja. Toda imel ga je, kakor noben slovenski pevski zbor skozi tolikšno dobo.

Ali ni torej dogodek 25 letnice takega zbora pojav, ki je vreden proslave?

"Naprej" jo obhaja z bogatim sporedom v nedeljo 17. novembra. Vršni se v S. S. Turn

Hall. Prične se ob 2:30 popoldne.

"Rdeče rože" — to je na slovenskem odru že znano ime. Ta mogočna socialna drama je ena najpopularnejših, kar je bilo predvajanih na slovenskih odrih v teku zadnjih nekaj let. V Milwaukeeju bomo imeli zdaj prvič priliko, da čujemo v živi besedi to veliko delo. Vprizori ga dramski odsek kluba št. 1 JSZ iz Chicaga. V igri nastopijo (po redu, kakor so navedeni) Chas. Pogorelec, Minka Alesh, Angela Zaitz, John Rak, Filip Godina, Louis Beniger, Alice Artach, Joseph Turpin, Frank Sodnik, John Hujan, Vinko Ločniškar, Elica Zupančič in Anton Andres, ter zbor delavcev in delav. Režiser je Louis Beniger, masker Filip Godina in suflerka Katka Zupančič.

Občinstvo v tej in drugih nasebinah tega okraja opozarjamo na dejstvo, da bo igra vprizorjena popoldne, in ne zvečer, kot smo imeli običaj na večini naših prireditev. Ne zamudite te prilike!

V svojem delu sporeda zapoje soc. pevski zbor "Naprej" Budilno, Prebujenje duhov in Slavo delavstvu.

Soc. pevski zbor "Sava" zapoje "Vrsko jezera", ženski pevski zbor "Planinska roža" pa bo predvajal pesem "Vse mine". Pevski klub "Zvon" se bo predstavil s skladbo "Pesem".

Ob koncu zapoje "Naprej" pesmi Zapisučen in Nazaj v planinski raj. Pevovodje teh zborov so: Frank Mikek, Naprej; Jacob Muha, Sava; Planinska Roža, E. E. Heim.

Ves spored bo predvajan popoldne. V III. delu bomo čuli "skrivnostni duet", pozdravne govore in par drugih točk, potem pa sledi ples in prosta zabava.

Taki sporedi so izjema — čujete jih lahko v posameznih velikih nasebinah le malokdaj in le v izrednih slučajih več kakor enkrat.

Na slovensko občinstvo v Milwaukeeju in v drugih nasebinah tega okraja apeliramo, da naj ne zamudi te prilike. Napolnimo dvorano do zadnjega kotička, kajti če katera organizacija, NAPREJ to zasluži! Prav tako pa je tudi spored, ki bo predvajan, vreden vaše prisotnosti. Torej na svidenje!

Delovni Newburgh

Cleveland, Ohio. — Koncert pevskega zbora Delavec v nasebini Newburgh se je dobro posrečil. Udeležba je bila obilna in gmotni uspeh je zboru v veliko pomoč.

V klub št. 28 JSZ smo na prošni seji sprejeli dva nova člana. Za začetek je klub naročil 50 izvodov bodočega letnika Am. druž. koledarja in ko razpeča te, bodo sledila nadaljina naročila. — K. S.

Zidje se izseljujejo v Palestino

V prvih 10. mesecih tega leta se je izselilo v Palestino 52.000 židov, večina iz Nemčije in drugih evropskih dežel, kjer so izpostavljeni preganjanju.

S puškami proti aeroplanom in tankom

Etiopijske čete so v sedanji vojni v primeri z italijanskimi zelo v nerazmerju. Če bi se šlo za boj moža proti možu, bi se Mussolini sploh ne lotil te kampanje, ker se spominja, kaj se je pripetilo italijanski armadi v prejšnji vojni pri Aduvi. Italijani imajo zdaj v Afriki mehanizirano armado, proti kateri je še tako veliko število vojakov, ki nimajo drugega kakor nože in puške, brez moči. A kljub temu je italijanska invazija Etiopije veliko počasnejša, kot pa so računali italijanski poveljniki.

SLOVENSKI DELAVSKI CENTER URESNIČEN

Chicago, Ill. — Ko je ekskuzivna JSZ odobrila predlog, da se kupi poslopje in štiri stavbišča na Lawndale Ave. in 23. cesti, je bilo naše prvo delo, ustanovitev korporacije, v smislu določb zbora JSZ l. 1924 v Clevelandu in pa poznejših sklepov, ki prvotni zaključek izpopolnjujejo.

Inkorporiranje vsakršne ustanove vzame več ali manj časa, in tudi naš slučaj ni bil izjema. To je povzročilo, da lastninska pravica ni mogla biti prenešana na nas v povprečnem času za take transakcije.

Poslopje, ki je bilo čitateljem Proletarca že opisano, je postalo legalno naša last dne 7. novembra. Ko bodo izvršene v njemu potrebne predelave, in čim izvršimo v sedanjem uradu najnujnejša dela za Ameriški družinski koledar, se preselimo v nove prostore.

Kdor si želi prostoro ogledati, naj gre na 2301 S. Lawndale Ave., in Louis Macerl, ali pa kdo izmed članov njegove družine, mu jih bo radevolje razkazal.

V upravni odbor (direktorij) Slovenskega delavskega centra so bili na občnem zboru v petek 25. oktobra izvoljeni: Frank Alesh, Anton Garden, Filip Godina, Vinko Ločniškar, Donald J. Lotrich, John Rak, Joseph Steblay, Charles Pogorelec in Frank Zaitz. Njihov termin traja do rednega občnega zbora vseh delničarjev, ki mora biti sklican januarja ali najpozneje februarja vsako leto.

Sedanji direktorij je konstituiran, kakor sledi: Chas. Pogorelec, predsednik; Frank Alesh, podpredsednik; Frank Zaitz, tajnik; Filip Godina, blagajnik; Anton Garden, zapisnikar. Pregledovalci poslov.

Watch us grow! — F. Z.

KONCERT "SAVE" V NEDELJO 24. NOVEMBRA

OPERETA "Čevljar baron" Koncertni spored

nih knjig. Donald J. Lotrich, Joseph Steblay in John Rak. Vinko Ločniškar, nadzornik arhiva.

Direktorij je določil A. Gardna, F. Godino in F. Zajca, da priredijo pravila za ustanovitev posebnega kluba, čigar namen bo gojiti družabnost in zbirati sredstva v prid Slovenskega delavskega centra.

Vsakdo, ki si je to poslopje ogledal, je dejal, da mu je všeč, in da je vredno vsote, ki smo jo plačali. A ob enem je jasno, da je za naše potrebe premajhno. To ni slabo znamenje, pač pa zahteva v ekspanzijo, četudi v vse drugačne namene, kakor jih zastopa "ekspanzijska" taktika imperialističnih magnatov. Stavnega prostora za dodatne dozidave imamo dovolj.

Direktorij je uverjen, da bodo načrti izvedeni — ne sicer vsi naenkrat, ampak v kolikor bomo mogli in seveda vedno le v mejah sredstev, ki bodo na razpolago.

Hiša, ki smo jo kupili, so popravili prejšnji lastniki in je v dobrem stanju. Štiri stavbišča drug tik drugega istotako predstavljajo precejšnjo vrednost. Večinoma vsi so mnenja, da smo posestvo, ki nas stane \$8.900, poceni kupili. Kajti vsaka firma uradnih cenilcev mu je določila večjo vrednost.

Naravno, da pokret, kakor ga predstavlja JSZ s svojimi uradi, in pa njen klub št. 1 v Chicagu, potrebuje večje prostore — to je, poleg sob za urade in seje tudi čitalnico in pa sobo, kjer se bi ljudje lahko shajali v družabne namene. To ima direktorij že v načrtu. Za ostala izpopolnjevanja pa bo treba čakati, da se dobe sredstva.

Slovenski delavski center je tudi v sedanjem obsegu v naših okolčinah ogromen uspeh. Toda to mu je šele začetek.

Patronatski odbor v Pa. poziva organizacije v pridruženje

Pittsburgh, Pa. — Na konferenci Patronatskega odbora zapadne Pa., ki se je vršila 27. okt. t. l. v Pittsburghu, je bil sprejet predlog, da zborovalci izrekaio tople pozdave vsem političnim in vojnim kaznjencem v Jugoslaviji in ob enem jim zagotavljajo svojo pomoč v boju za osvoboditev. Dalje je konferenca naslovila apel na vse organizacije jugoslovanskih naseljencev v Pa., da se ji pridružijo. Patronatski odbor je bil ustanovljen na iniciativno-komunistov, ki ga tudi upravljajo. V proglasu omenjene konference sta podpisana Vinko Vuk kot predsednik in M. Spoler, tajnik.

Bližanje Savinega koncerta

Chicago. — Kot je bilo že poročano, bo prihodno nedeljo Sava gostovala v Milwaukeeju na 25-letnici Napreja. Teden pozneje, v nedeljo popoldne dne 24. novembra, bo pa na svojem jesenskem koncertu v dvorani SNPJ pokazala, kaj se je naučila od zadnjega koncerta. Sodeloval bo tudi Naprej iz Milwaukeeja.

Zbor je dobro pripravljen in ga bodo poslušalci gotovo veselili. Program bo odprl z dvema delavskima pesmima, naka bo oder prepuštil Napreju. Za Naprejem bosta nastopili sestri Frances in Christine Prelesnik v duetu. Nju smo v duetu prvič slišali na zadnjem koncertu in sta z vsem zelo dopadli. V drugem nastopu bo Sava zapela tri pesmi, nato pa bosta razveselila poslušalce Anna Miško in Anton Medved z duetom, kakor sta jih že večkrat v preteklosti. Oba posedujeta izborne glasove. Prvi del bo Sava zaključila s prelepim "Vrskim jezerom", ki vzame skoraj 15 minut — v resnici 13 minut.

V drugem delu pa bomo slišali spevoigro "Baron-Cevljar", ki bo vzela s spremembo kulisa približno eno uro. Originalna gra je precej daljša — prebujala za naš namen, vled česar jo je pevovodja Muha skrajšal. Režijo vodi Andrew Miško, kar je porok, da bo stvar dobro izvajana.

Stvar je za "smeh in kratek čas" in ste lahko sigurni, da se bo Hujanu, ki ima naslovno vlogo, lahko nasmejal največji kislež. On je bil kot dojenček in sin grofice Ostrovske zamenjan po dojilji, ki je iz svojega enako starega sinčka hotel napraviti barona. In ko je prišla stvar na dan, da je dojilja zamenjala svojega otroka in dala izčrpati grofovskega sina za čevljarja, se je slednji tako privadil svoji stroki in čevljar-skemu življenju, da je ponujano baronstvo obesil na klin. Se oženil z brhko Miciko in postal čevljarški mojster. To je jedro igre, ki je prepletena s pesmami posebno v drugem delu.

Med spremembo kulis, med prvim in drugim dejanjem bo Joško Oven govoril o pomenu ruske boljševiške revolucije, ki je pravkar praznovala svojo 18-letnico.

Poset na tem koncertu obeta biti velik in naj torej tudi vas ne manjka. Vstopnice v predprodaji so samo 35 centov, kar je dovolj nizka vsota. Po programu bo ples v obeh dvoranah. — Tajnik.

Slavje "Pionirja" in konferenca

Cicero, Ill. — Slavje 10-letnice "Pionirja", ki je prvo angleško poslujoče društvo v S. N. P. J., je minilo nadvse sijajno. Na njegovih dveh prireditvah v soboto in nedeljo smo se počutili, kakor pravi tista pesem, "tri dni še ne gremo domov."

Zanimiva je bila konferenca zastopnikov angleško poslujočih društev, ki se je vršila 2. novembra. Prišli so iz mnogih krajev dežele. Videlo se je, da se za zborovanje živahno zanimalo. K raznim točkam dnevnega reda so govorili najprvo referenti, ki so bili Donald J. Lotrich, Jennie Fradel, John Lokar, Oscar Gradina in Andy Grum. J. Fradel je poročala o postanku in razvoju jednote. To je bil zelo važen referat, kajti bilo je očitno, da večina ne razume, v kakšnih smereh je rasla SNPJ in kdo in kako so agitirali zanjo. Prav dobro sta to nezanje izkazala člana zborovanja Becek in Lokar. Oba sta se hvallila, kako sta aktivna za organizacijo, a nevedoma sta se izdala, da se jima gre za vpliv, kajti kadar bi kandidirala v politične urade, ali pomagala drugim kandidatom v zameno za službe, bi veljavnost v društvi pri lovu za glasovi veliko zalegla.

Tisti, ki delajo za organizacije v korist skupnosti, so nesebični, ker vpliva ne uporabljajo za svoje osebo korist. O demokratičnih in republikan-skih politikah pa to ne velja. Kar oni dobe v roke, zagaji po navadi v korupcijo, kar imate priliko videti vsak dan.

ZA ZAŠČITO SLOVANOV V ITALIJI

Od Rude Trošta smo prejeli koncem oktobra sledeči proglas, s pismenim pojasnilom, pod katerim je podpisan kot predsednik odbora J. Bratina: Odbor za zaščito Slovanov v Italiji, je na svoji zadnji seji sprejel sledečo resolucijo:

Ker na teritoriju zaselenem od Italije po svetovni vojni, živi kompaktna masa 700.000 južnih Slovanov, ki v dobi svoje trinaest-letne zvezdovine do italijanskega podjarmljenja so dosegli visoko stopnjo kulturnega in ekonomskega razvoja;

Ker je fašistična vlada v svoji denacionalizaciji oropala te Slovane vseh najbolj elementarnih človeških pravic, zaprla njihove šole, prepovedala njih časopise, uničila njihovo književnost, zaprečila vsako kulturno sodelovanje z brati v Jugoslaviji, prepovedala uporabo materinskega jezika v šolah, cerkvah, v javnosti in celo pod lastnim krovom v rodbinah, nasilno, poitalijančila njihova imena in to celo na nagrobnih kamnih; razpustila in prepovedala cvetoče kulturne organizacije, brutalno si privajala premoženje teh močnih organizacij, nabrano v dolgih letih v potu in trudu; gospodarsko uničila nekdanj premožne občine in jih dovedla do skrajnega obupa, uničila

Na tej konferenci je bilo zelo očitno, kako površno pojmujejo mnogi mladi ljudje socialne probleme. Zavedeni so, toliko, da socialiste mrze, na mesto da se jim bi pridružili. Kako to, da ni vzroja v domači hiši nič zalegla? Ali pa so t. ljudje iz takih družin, kjer je razredna zavednost nepoznana? Koderkoli čitajo Proletarca in Prosveto, bi prav lahko otrokom že doma povedali, da je boj proti krivicam in za delavsko organizacijo dolžnost vsakega, ki se preživlja z delom. Cisto lahko se jim že v mladosti pojasni, da so delavci revni, ker garajo za druge, in da posedujejo bogastva tisti, ki ne delajo sami, ampak izkoriščajo mezdne sužnje. Edino v korist delavcev je, da tak sistem odpravijo.

Kristina Turpin.

Oboroževanje

Nemčija je pričela graditi nadaljnjih 16 podmorskih ladij. Kakor na suhem, tako se z vso mogočo naglico oborožuje tudi na morju.

Gradivo v Proletarcu je šola za delavce.

NIKAR BITI SUZNI NEPREBAVNOSTI Trinerjevo Grenko Vino vas reši tega

"Zahvaliti se Vam moram za Trinerjevo grenko vino. Skozi leto dni sem trpel radi neprebnosti — kar koli sem povžil je ustvarilo plin v mojem želodcu. Pred tremi tedni sem opazil vaš oglas, kupil steklenico in od prve čajne žličke, ki sem ga povžil je moja želodčna stisnost prešla. Bilo je kot oprostitje. Kaznjenco. Moja čreva sedaj delujejo redno kot ura in sedaj jem s slastjo. Vas zvesti. Wallace A. Combs."

Ako trpite vsled neprebnosti, slabega apetita, zaprtice, plinov, glavobola, nervoznosti, nemirne spanja, prevelike utrujenosti, kupite si Trinerjevo grenko vino; jemljite ga redno po eno čajno žličko pred obedavanjem. V vseh lekarnah. **TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE** Joseph Triner Company, Chicago

njihove Narodne dome, katere so skoraj brez izjeme zažgali fašistični banditi; prepustila naš narod na milost in nemilost tem banditom ter izpostavila naše brate najbolj krutemu in sadističnemu poniževanju in nečloveškemu preganjanju, ako so pokazali najskromnejši izraz narodne zavednosti; vlačila njihove voditelje po ječah ali jih pa zaprla na otoke okužene z malarijo ter jih ubijala in mučila v izvršitve obsodb posebnih sodišč organiziranih v posameh pravici; v splošnem, postopek napram narodni manjšini, kakršnega ne pomni svetovna zgodovina;

Ker fašistična vlada kljub temu, da nam je vzela vse pravice, se ni najmanj obotavljala, da pokliče neprimerno veliko število naših bratov pod orožje, pripravljena, da jih žrtvuje za "veto slavo krvavega Rima";

Zato, danes v kritični uri naših bratov, ko fašistična steklina ogroža svetovni mir, pozivamo vse civilizirane narode sveta, da ne pozabijo tragične usode naših bratov pod Italijo; Mi vsi izražamo tople simpatije našim bratom v Italiji v njihovi "Golgoti" kakor tudi Tirolskim Nemcem, dodekanskim Grkom in protifašistom;

Podpiramo vsak korak, ki se podvzame in pripravlja za dezertacijo v masah ter upamo, da ta preizkušnja bo skoraj dovedla do poloma nečloveške fašistične vlade.

Pozivamo vse rojake v Jugoslaviji, da legalno preprečijo vsak korak, ki bi mogel pomeniti moralno, politično ali ekonomsko pomoč fašistični vladi v tej krizi;

Pozivamo vse Jugoslovane v Ameriki, da se nam pridružijo ter v tem kritičnem momentu v vsaki posamezni nasebini organizirajo svoj protest v pomoč našim trpečim bratom.

Sava's Concert Nov. 24

Chicago, Ill. On Sunday, November 24, singing society Sava sponsors its annual fall concert at the ENPJ Hall. For several months the members of this chorus have been working hard at rehearsals to give their audience another fine program.

Some of the outstanding features of their program will be duets, solos, quartets and selections by their entire chorus. A guest chorus Naprej from Milwaukee, will also add their talents with several numbers. The Sava songsters will also present a one act opera "The Baron Cevljar".

In the evening there will be dancing in both halls. Admission tickets are 35c in advance. Tickets are available from all branch members and at the office of Proletarec. Reserve Sunday, November 24, and spend an enjoyable afternoon and evening with the Sava singers at their concert. — K.

Anniversary Program in Milwaukee Sunday November 17

Sunday, November 17, singing society "Naprej" of Milwaukee observes its 25th anniversary with a concert and program at the S. S. Turn Hall. The afternoon program will feature "Red Flowers", a three act social drama presented by the dramatic section of branch 1 JSF, Chicago. Singing society Naprej will render several vocal selections. Other guest choruses that will participate on the program are Zvon and Planinska roža, both of Milwaukee and singing society Sava from Chicago. Approximately 60 or more Chicagoans will be in Milwaukee for this anniversary program. We hope that other nearby cities will also be represented. Invite your friends to spend the afternoon and evening at this celebration.

Can Be Done

There is not an existing institution in the world which cannot be profoundly modified or altered, or abolished in a generation. Benjamin Kidd.

SLAVJE 25-LETNICE

SOC. PEVSKEGA ZBORA

"NAPREJ"

V NEDELJO 17. NOVEMBRA

V S. S. TURN DVORANI

Millwaukee, Wis.

Gostujejo pevski zbori "ZVON" in "PLANINSKA ROŽA" ter "SAVA" iz Chicaga.

Slovito socialno dramo

"RDEČE ROŽE"

vprizori dramski odsek kluba št. 1 JSZ iz Chicaga

Pričetek točno ob 2:30 popoldne.

Vstopnice 35c; pri blagajni 40c.

KARDINAL IN NADŠKOF ODOBRILO MUSSOLINIJEVO VOJNO V AFRIKI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Enako simpatično pišejo za Italijo režimski in katoliški listi na Madžarskem.

"Naša akcija v Etiopiji je civilizacijska akcija, kajti odpravili bomo suženjstvo in odprli prirodne zaklade v korist Italije in Etiopije. Države, ki so v Zenevi glasovale za sankcije, pravijo, da je naše podvzetje v Afriki krivično. Mi pa smo prepričani, da je pravica na bregovih Tibere in ne na obrežju ženevskega jezera."

Tako je govoril dne 4. novembra dr. Gedda, predsednik katoliških mladinskih organizacij v Italiji.

Taka cerkev ni več moralna sila in ne more služiti ne miru in ne ljudski blaginji, ne krščanstvu. Povsod, kjer je bila katoliška cerkev državna cerkev, pa bilo v razpadli Avstro-Ogriški, v Španiji, Franciji, Mehiki itd., je bila del vlade in sredstva vlade. A le malo kje je bila v novejši zgodovini režimu udarjena toliko, kot mu službuje v Rimu.

SOCIALIST VICTORIES

A Complete Socialist Sweep In Reading And Bridgeport

We are elated, and every Socialist worker can be for that matter, over the victories in Reading, Pa., and Bridgeport, Conn. The Milwaukee Leader commenting on the elections in its issue of November 6, reports the following:

"Every municipal office was carried in the two industrial centers. Mayor Jasper McLevy was re-elected in Bridgeport with an absolute majority of 5,000 over the combined votes of his Democratic and Republican opponents. J. Henry Stump, Socialist mayor of Reading from 1927-31, was again elected to that office.

"When the final results became known in Reading at 3 a. m. Wednesday morning thousands of people paraded the entire city.

"In Bridgeport when the returns were known a huge crowd immediately marched to McLevy's home. The fighting Scotch mayor then joined the marchers and the parade continued for four hours. The parade and celebration were the largest in the history of the city."

In Bridgeport the entire Socialist ticket was swept into office which includes the mayor, city clerk, town clerk, city treasurer, Board of Education, sheriffs, selectmen and 16 aldermen. Jasper McLevy received 24,262 votes which is 56% of the entire vote cast in the city election. Abraham Knepler says, "the vote was not only one of confidence, but of enthusiastic approval in the face of the fiercest campaign in recent times. It was the first time the Socialists were on the defensive in a local campaign, and apparently they did find it difficult to defend their splendid record of the past two years." The Communist candidate for mayor polled only 284 votes.

Raymond S. Hoofess, editor of the Reading Labor Advocate has this to say about their splendid victory in Reading:

"Sweeping the city and making deep inroads into the Democratic party strength in rural Berks County, the Socialist Party scored its greatest triumph in the history of Reading by electing J. Henry Stump as Mayor, and a full Socialist city administration with him... Every

Socialist candidate in the city, without exception, was elected.

"Assemblyman Darlington Hoopes, running for county judge, won heavily in the city, but was nosed out in the rural section of the county. The strong showing in Berks county virtually assures a Congressman next year."

The Socialist victory in Reading consists of J. Henry Stump, mayor; three councilmen, city treasurer, controller and the entire school board. Darlington Hoopes polled 29,483 votes against his fusion candidate. J. Henry Stump received 20,733 votes which is nearly twice as much as the combined votes of his two opponents.

Another town that went Socialist is Laureldale, Pa. Every public official elected is a member of the Socialist Party.

In the New York city election the Socialist Party polled 67,207 votes which is a little less than the party received in 1933. In certain sections of the state, Olean, in particular, the party has made a remarkable gain. John G. Cooper who ran as a

Socialist candidate for mayor in that city with a population of 25,000 received 29% of the total vote cast, an increase of 7% over the number of votes received in 1933.

At this time we join The New Leader which says:

"Congratulations to the Socialist workers of Reading and Bridgeport on their splendid victories in the election. Your victories are the result of persistent work of many years in reaching the working masses with the message of human liberation, of class solidarity, of using public powers for the relief of the distressed, and looking forward to the day when thousands of Readings and Bridgeports will be fortresses of Socialist power. Your movements have reached the heart, soul and intelligence of the working masses, the class upon which a Socialist movement must build if it is to be worthy of its ideals and aims. To the extent that the movement follows your example by resting its claims upon the support of the working masses will it merit advance to ultimate victory. Forward to this goal!"

CLEVELAND ACTIVITIES

Cleveland, O.—Thanksgiving Day, November 28, will usher in the annual fall concert of the Socialist singing society Zarya. However, this year the 25th anniversary of branch No. 27 JSF, will be celebrated in conjunction with the concert. This added feature should supply color and interest to the affair.

The afternoon program will include songs by the chorus Zarya and guest choruses Voyan and Delavee. The speakers rostrum will be composed of comrades Joseph Jauch, who will elucidate on the evolution of branch 27, and John Vehar, pugnacious young secretary of our English Section. There is a possibility that the audience may be able to enjoy the entertaining and witty Josko Oven of Chicago.

The evening will offer the opportunities of limbering up and furthering the education of those trusty feet to the rhythmic strains of a good or-

chestra and satisfying your internal needs and cravings in a well supplied bar-room and kitchen.

The usual depression price of 40c for the program and dance will be charged, while 25c will admit one to the dance in the evening.

On November 9, a Good Deed Social sponsored by our English Section of branch 27 JSF, was held to raise funds for the recent election campaign of the Socialist Party in Cleveland. The English Section has been quite regular in fulfilling their allotted quotas and hopes to carry on equally well in the future.

The State Secretarial Convention held in Akron on November 3, was attended by comrade John Vehar who represented our English Section and branch 27. The two most stressed subjects, according to John Vehar, were House-to-House Canvassing and Party Discipline. In reference to the latter, we have many examples in our own branches, when workers are asked to do something, accept the assignment and then fail to carry out their duties. A highlight of the meeting was the speech given by Clarence Senior, secretary of the American Socialist Party.

Before closing, I want to remind you all to reserve November 28, as "our day" and attend the concert in full numbers.—Andy Turkman.

Meeting And Social In West Allis Nov. 16

The members of branch 180 JSF in West Allis, according to comrade Christine Pugel's article of last week, has discussed at several of their meetings about getting the younger generation interested for Socialist work. A meeting for this purpose has been called for Saturday, November 16, at Kral's Hall. A number of Chicagoans from the Social Study Club of branch 1, will be present to outline the functions of a youth group. The committee arranging the affair cordially invites the young folks to attend. After the meeting a social and a general good time will take place. The admission is free. Don't forget Saturday, November 16, at Kral's Hall.—k.

FREEDOM

No man is good enough to govern another man without that other's consent. Those who deny freedom to others deserve it not for themselves, and under a just God cannot long retain it.—Lincoln.

What Would You Do?

If you had more money than you could use, what would you do with it? Would you use it for building libraries, hospitals, homes for the blind, for the crippled, and for the aged? I would use it for homes for the young married couples, and to educate and teach them Socialism until the Cooperative Commonwealth is achieved and will provide homes for them. For if Socialism existed the aged, crippled, in fact all workers would be well taken care of. We would still need the libraries, the schools, hospitals, etc.

The first thing I would do would be to help out young married couples. Take for instance, a young married couple and put them in a warm cozy home, and add a healthy rosy cheeked baby. Isn't that the greatest joy any young man and woman can have on this earth? But take away, for example, the healthy baby and put in its place a feeble one. On top of that a worn out sickly mother and father who is out of work, dejected and worried, and probably doesn't know if he'll ever be able to get any work at all. What does that spell to you? To me, it spells "poverty".

Is it not really a pity that every able bodied man does not have the right to earn his own living? Why should 95% of all the people have only one fifth of the apple and the remaining 5% the other four fifths of it? Don't you think that that's unfair? I do! But that's the capitalist system, the only system that seems to agree with a great many people. I'll state precisely a true example

Commenting upon the way in which technological improvements throw men out of employment, The New York Times supplies the following data:

"In 1930 about 250 men finished 100 motor blocks in a unit of time. Now 19 finish 250 in the same time. A new photo-electric inspecting machine dispenses with 10 to 20 human inspectors. A device operated by liquid air puts ring inserts in cylinder blocks and reduces labor costs 60 per cent. In 1929 the labor cost of one manufacturer's door was \$4. In 1935 it is 15 cents. If used full time, an automatic buffer in a hardware plant can displace 50 men. Welding machines enable three men to do what 19 did six years ago."

The above data brings forth the following editorial remarks from the Rotarian Magazine:

"These statistics are startling, for doubtless they reflect a similar condition in other industries. That being so, is it correct to assume that inventors who eliminate jobs are to continue to be more productive than those who create jobs? Or is the slack of technological unemployment to be

that actually happened to me personally.

I was talking to a friend of mine who is very religious. She knows I'm a strong Socialist and this is her version of where the blame of chaotic conditions lies: "It's the Socialists who are responsible for all this rot in this world, for the depression and for everything else because they don't believe in God. And because of them, we all have to suffer for it." Such was her opinion, and such are the opinions of all the very religious. I am not against any churches and against those who attend them. Let them go if they find consolation and easier to bear things, but let them not be fooled.

God never made any man to be poor, then he made any man to be sick. If he planned anything at all, I'm sure he planned plenty for all. Poverty is unnatural. It is man-made by the capitalist system. The Socialists are not the ones who are responsible for poverty. If anything, they are the ones who are always trying to enlighten the people of the fact who is really responsible.

Man himself is responsible for the conditions we have and all this rot of the world. And it is man himself who can better his conditions if he wishes, for he has the power to do it when he goes to the polls to vote. But does he use that "power"? The answer is NO. For if he did, he would not know poverty.—Submitted by Louise Bratanic Jurczyk, Milwaukee, Wis.

taken up by new job-making industries, such as Diesel engines and air conditioning? If not, is society to have a steadily increasing army of the permanently unemployed? Or, will lagging social science discover better ways to distribute work—and leisure time—among the many for the benefit of the many?"

We reprint these remarks just to show the amazing dexterity with which business periodicals dodge the remedy for the condition described. Anyone with half an eye and half a brain can see that the trouble lies in the profit system, and that, with the abolition of that system and the substitution of a co-operative system, everyone could be employed, everything could be produced that everyone wants, and the rest of the time could be spent in "living" instead of "making a living". Instead of recognizing this patent fact, the Rotarian Magazine, in the very same page of its press service, gives vent to the following bunk from one of its contributors:

"The profit motive, currently in bad repute in certain quarters, turns out upon scrutiny to be something more than a panting covetousness. A profit system is not only money, it is not only the wherewith to provide

"the Missus" a car, Junior a college education, and father himself a new bag of clubs; a profit is also evidence—evidence of mastery, of conquest, of sound planning and shrewd management, of a service rendered. A profit is not only velvet to a man's pocket; it is soup to his anxious ego."

As if money actually earned by mental or manual labor would not buy things and satisfy a person's inner self far better than money gouged out of others! Especially when the profit system is exactly that which prevents most of the people from having enough money to buy what they need.

The abolition of the profit system and the substitution of a collective system is the only remedy there is for widespread poverty and destitution; and the ability with which so many people avoid this happy fact is sad.

Crime, war, poverty and immorality can be traced back to the profit system. Human nature is good when given an opportunity to develop rightly instead of being turned by the curse of profits. The profit system sets men against one another when they could just as well be brothers working together for the same ends.—The Milwaukee Leader.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J. LOTRICH

We are elated over the election successes of our comrades in Bridgeport, Conn., and Reading, Pa. Sweeping the entire slate into power is truly remarkable and shows that the voters didn't pick out only certain well known candidates but that they swung to the entire Socialist program. This is, undoubtedly, the result of consistent education and constant work on the part of our comrades and answers, very distinctly, the question of how long it will be before the Socialist Party grows, in size, large enough to be a contender for political posts. We have always said that the Socialist Party should be stronger and we want to see it become such. But we have also answered our critics that we didn't need all the people of a nation to become enrolled in the Socialist Party before the political power could be acquired. These elections prove, again, that a small, energetic nucleus can give rise to a record vote and a majority of followers.

Bridgeport and Reading have been successful because of their tieup with the labor unions. None can dispute that claim. However, no tieup with labor unions will do the trick unless capable men plan, direct and execute their educational and organization duties that are so necessary to make the workers break away from their traditional past. What is equally important is consistency and regularity. The educational program must be regular in addition to being interesting.

And just as the two aforementioned cities brought us the glad news New York City had disappointing results. If we were to be guided by the New Leader, a very intensive and spirited campaign was waged. The best campaign in a long time. Yet, after the votes were counted and a decline noted the blame was thrown at everyone but the right ones. Factionalism, true, is the answer. But there must still be another answer. Personal interests were placed above party interests.

Our Social Study Club met last Friday night and reviewed its successful meeting of Nov. 1 and authorized the purchase of one share in the Slovene Labor Center. We also planned a memorial meeting for Debs on Nov. 29 at the Slovene Labor Center where films of Gene Debs will be shown, a playlet given and an outside speaker invited. We have designated a 16c admission charge to cover the expenses.

Socialism everywhere has been on the march again. Successful elections have raised the prestige of our international banner greatly. We have hopes that they will be boosted further in the elections in Great Britain Thursday, Nov. 14 where the Labor Party goes to bat against the odds of a ruling party who has used the tense international situation to subordinate its citizens with a fear of electing Labor Party candidates. Even despite that fear the Labor Party is bound to advance.

NOTE

More announcements in English on page 5.

THE FEUDAL HEARST

Willie Wallie Hearst cannot afford to pay California taxes imposed by the revolutionary government headed by Frank Merriam and he intends to come to New York. His California ranch is one of the most grandiose baronial estates in the world. It has a thirty-mile front on the Pacific which, with its towns and villages, is valued at tens of millions—and he cannot afford to pay taxes on it. Many millions of dollars pour into his coffers each year from the opium he peddles through his papers. Other millions come from his magazines, movie interprises, cattle ranches, gold mines and financial investments.

So he is planning an escape from a state that is ruled by his own class, a class that is as reactionary as he is himself. He wants the mightiest navy in the world and a war with Japan in which he is willing to contribute the bones of a few millions of workingmen, but not his own.

In short, Hearst is a throwback to the feudal era, when the wealthy lord filched surplus values from serfs and laborers, ruled the governments, translated his class opinions into law, and mobilized serf and laborer in wars for himself and his class. He is the most dangerous man in this country because his hired intellectual police reach tens of millions of people with his movies and publications.

A civilization ruled by working people would have no place for the Hearsts. Perhaps a few of them would be pickled in jars and be exhibited in museums so that the inhabitants of a free world would know what was tolerated in the closing period of capitalist civilization.—The New Leader.

THIS COCK-EYED WORLD

BY FILIPIC

A news item on the sports pages last week was especially significant since it jabbed a one-two at a great ballhoed institution of Americanism, and also gave a left upper-cut to the "foreigners".

Dr. John J. Tigert, president of the University of Florida, took time from his tomes to discuss with his alumni the greatest phase of American higher-education, his football team. Lamenting over the fact that his students stood high in scholarship and had good morals, but were nothing to brag about on the gridiron, he blamed the fact on the foreigners.

"Our boys are not foreigners, they are Americans," he said. "A winning team will have foreigners on it — our boys will not associate with some of them."

I'll admit it irked me to have a bunch of peanut-capped freshmen on the campus snub me because my parents came from some thatched-roofed European village. But I'm the last one to go on the limb eulogizing the foreigner and condemning the Plymouth-Rocker. I've seen too much of this sugary praise by immigrant leaders, who then turned around and sliced their "rojake" in the back with a carving knife. Perhaps I'm too much of a Cankarite, whose "za narodov blagor" rings in my ears. Anyway I'll leave the defense of the immigrant in the hands of those who find it important to build frozen nationalistic banks, dedicate cultural gardens and import Ljubljana archbishops.

Neither will I reflect upon a system that tolerates a college president to find football uppermost to discuss with his alumni. The statement of the Florida University president, however, marks the passing of what seemed an indomitable institution of Americana, "good sportsmanship". Till now no American would have admitted publicly that "good sportsmanship" could go the way of American individualism, the alphabet government of Roosevelt, the full dinner pail, or the ridiculous dream of overcrowding every garage with two cars.

Whenever everything else failed, "good sportsmanship" came to the rescue. You wanted a raise in pay? Why be a "good sport", the boss is taking a cut too! You want to strike? Be a "good sport", they told you. You objected your forced contribution to the Community Chest? Be a

"good sport"! You demanded your savings out of a frozen bank? Be a "good sport"! Then, to top it all, did you dare grumble that you weren't getting a square deal in this system, and clamored for changes? Why, my God, be a "good sport". One may have raised his voice at any half-logical explanation to demands, one may still have been insistent after gentle denials, and often even a flat "no" didn't quiet one. But an appeal to be a "good sport" always seemed to do the trick. Everyone wanted to be a "good sport", even if no one knew what that meant.

But now, that the ruling class publicly admit intolerance, injustice and class conflict in their "good sportsmanship", the old order of things are really getting into a rotten heap. People have become conscious enough that they want to be something more in this world than just "good sports". They realize that the top-notchers who oppress them have been anything but "good sports". They've come to realize that they can be "good sports" even if they become interested enough in themselves to demand something from this table of plenty. Or perhaps they've realized that only under a different system can they be "good sports". Whatever it is, it is good that another pillar of the system has toppled, however small it may appear in the cock-eyed world.

ZARYA'S CONCERT

Cleveland, O.—A very interesting concert program is being arranged by the choral society Zarya. The afternoon program will consist of songs sung by the chorus, quartets, solos and duets. Vojan and Delavee singing societies will participate in the affair, which will be held on Thanksgiving Day, Nov. 28 at the SND on St. Clair Ave., at 3 P. M. Tickets, which are selling for 40c, can be obtained from any Zarya member.

Branch No. 27 JSF will also celebrate its twenty-fifth anniversary on the same day. They will present a short one act play, "Victim of Capitalism." There will be two speakers, one in Slovene, and one in English. Concluding the performance a dance will be held in the upper hall. Music will be furnished by a well known orchestra.

Rose Sumrada.

The Tree Droops

